

ČESKOBATRÁSKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ

ČESKÝ BRATR

cena 30 Kč

ročník 96

7+8 / 2020

Evangelický měsíčník

TÉMA

RADOST

- 10 Zprostředkovávat vzájemnou pomoc mezi lidmi je nádhera
- 23 Rozhovor s odcházející šéfredaktorkou Českého bratra
- 29 Jak to bylo, když nebyly bohoslužby
- 45 Diakonie: Pomáháme i za hranicemi

Univerzita Karlova
EVANGELICKÁ
TEOLOGICKÁ
FAKULTA

**POJĎTE
STUDOVAT**

SOCIÁLNÍ PRÁCI

na ETF UK Obor Pastorační a sociální práce

CHCETE

pomáhat lidem,
kteří to potřebují?

HLEDÁTE

zajímavý studijní obor
a smysluplnou práci?

O zajímavých tématech
se dozvíte v kurzech

- » Metody sociální práce
- » Sociální a vývojová psychologie
- » Sociologie
- » Sociologie medicíny a zdravotnictví
- » Klinická psychologie
- » Psychosociální krizová pomoc
- » Komunitní práce
- » Sociální práce s rodinou
- » Sociální práce s menšinami
- » Úvod do filozofie
- » Etika pro sociální práci
- » Základy práva
- » Religionistika
- » Křesťanská sociální etika
- » Filozofická a teologická antropologie

PŘIHLÁŠKY

můžete podat

do 10. srpna 2020.

ETF UK

Černá 9, 111 50 Praha 1
klvacova@etf.cuni.cz

Navíc nabízíme

Praxi v zajímavých organizacích již od 1. ročníku (640 hodin praxe)

Rodinné prostředí fakulty a individuální přístup ke studentům

Důraz na kritické myšlení a iniciativu studentů

Možnost studia v zahraničí (Finsko, Belgie, Nizozemí a další)

TÉMA

- 9** Biblická úvaha – *J. Hoblík*
10 Zprostředkovávat vzájemnou pomoc mezi lidmi je nádherná – *A. Rozbořilová*
14 V Pánu se radovat, v Pánu být smutný – *O. Kolář*
17 Otázka na tělo

NÁSTĚNKA

MOJE CÍRKEV

- 23** Od horšího k lepšímu – *J. Plíšková*
27 A fakultu studuj rád – *J. Tomeš*
29 Jak to bylo, když nebyly – *L. Ridzoňová*
31 Práce před kamerou mi bude chybět – *A. Rozbořilová*
35 Jak komunikujeme a jak nás to ovlivňuje – *P. Štulc*
37 Neuvěřitelný první školní rok na Filipce – *R. Konvalinková*
40 Za vizí komunitní pastorace – *T. Landová*
43 Květuška – *L. Klobása*
44 Za sestrou Libuší Křížovou – *J. Nečas*

DIAKONIE

- 45** Pomáháme i za hranicemi – *A. Šůra*
48 Odklidit všechno bahno – *I. Dingová*
49 Diakonický šatník v Mostě – *A. Šůra*
49 Evangelíci jsou štedří – *I. Dingová*

SLOVO

- 50** Jeden kalich jako brána poznání – *T. Pavelka*
51 Církev – nebo skaut? – *P. Říčan*
52 Moje víra, tvoje víra a společný prostor – *I. Blehová*
53 Středověk mého života – *L. Ridzoňová*
54 Problém nefungujícího Boha člověka – *Z. A. Eminger*
56 Metal v kostele? Vážně? – *F. Boháč*
57 Poslední slovo – *P. Hájíčková*

ÚVODNÍK

Milé sestry, milí bratři, vážení čtenáři, pokud čtete Českého bratra pečlivě, jistě jste si všimli, že na portrétní fotografii pod textem úvodníku se změnila tvář. Po dlouhých deseti letech totiž odchází z redakce dosavadní šéfredaktorka Daniela Ženatá. Vítat vás tak bude od nynějška tvář moje. Se změnou v šéfredaktorském křesle se nevyhnutelně změní i tvář časopisu, doufám ale, že to bude obměna jemná a příjemná.

Mojí předchůdkyni se za roky jejího působení podařilo vybudovat z časopisu prosperující a inspirativní periodikum, které oslovuje čtenáře i daleko za hranicemi naší církve a republiky. Pro Českého bratra udělala mnoho dobrého, mezi vším lze připomenout např. novou grafickou úpravu či množství různých příloh (např. CD), které v Českém bratru v průběhu let vyšly. Za vše, co pro časopis a církev vykonala, jí patří slova hluboké vděčnosti.

Nabídku vést Českého bratra jsem přijala s potěšením, ale také s bázní a pokorou. Navázat na úspěšné vedení časopisu se stoletou tradicí je nelehký úkol, zároveň ale výzva, které se plně ujímám. Věřím, že s Boží pomocí se mi podaří pokračovat tak, aby časopis svého čtenáře stále bavil, inspiroval i povzbuzoval. Služba v redakci i pro církev je mi milá a doufám, že bude přinášet radost také vám. Těším se na rozmanitou práci a prosím čtenáře, aby ke mně byl zejména v počátcích laskav.

Tématem letního dvojčísla je Radost, a tak pevně doufám, že se do něj s radostí začtete.

Příjemné čtení a požehnané léto přeje

Adéla Rozbořilová

Na úrovni očí

Od roku 2017 uskutečňuje česká církevní mateřská škola Klíček spolu s německou partnerskou školou Pod duhou projekt s názvem Na úrovni očí. Strávili jsme spolu tři školní roky, financované převážně z dotací EU, a zanedlouho vstoupíme do nové etapy. Připomeňme si, proč zrovna Na úrovni očí.

Když jsme v roce 2013 při rumburském evangelickém sboru mateřskou školu Klíček zakládali, náš záměr byl nabídnout dětem a rodičům alternativu založenou na křesťanských principech a hodnotách. A plánovali jsme vzdě-

partnera, se kterým se můžeme my i naše děti setkávat v přátelství, bez ohledu na věk, jazykovou bariéru, původ či cokoli jiného. Protože na úrovni očí, na úrovni dětsky čistého pohledu je to vše důvod k radosti a k úžasu nad pestrostí života.

Tento text vzniká v době, kdy nám karanténní opatření znemožňují uskutečnit plánovanou společná setkání. Je nám to líto. Víme však, že tato pauza naše partnerství neoslabí. Celkem jsme během tříletého období uspořádali více než 30 setkání a chystáme se na dobu, kdy budeme moci pokračovat. Na úrovni očí, jak jinak.

Tereza Chrbolková, FS ČCE Rumburk

lávací nabídku obohatit o kontakt s německým prostředím a jazykem, čemuž nahrávala naše příhraniční poloha. Přičemž nám bylo jasné, že náš partner musí vycházet ze stejných ideových kořenů lidskosti a citlivého porozumění dětské a lidské duši. Z dřívějších jsme věděli, že takto duchovně spřízněný potenciální partner existuje v Sebnitz, které je sice dost daleko, avšak vzdálenost stojí za to překonat, když hledáme

Kolínský klášter pokračuje

Díky domluvě s kapucíny a také díky otevřenosti jezuitů se podařilo najít způsob, jak dál provozovat bývalý klášter v Kolíně. Nově vznikl subjekt „Kolínský klášter – centrum spirituality a duchovních cvičení, z. ú.“. V rámci oživení kolínského kláštera byla vypsána sbírka, v níž správci objektu žádali o příspěvek na nutné opravy a zajištění provozu. Dosud se sešly dary ve výši více než tři čtvrtě milionu Kč. Jarní kurzy duchovního cvičení, které centrum spirituality i díky darům uspořádalo, jsou již zcela obsazeny. Na provozu Kolínského kláštera se dlouhodobě podílejí jezuité Petr Vacík, Jan Regner a František Hylmar a řeholní sestry z komunity Karmel Edith Stein. Kolektiv je nakloněn také ekumenické spolupráci. V minulosti spolupracoval např. s husitskou teoložkou Ivanou Noble a dalšími. Kurzy jsou oblíbeny i v evangelickém prostředí.

ARo

Brněnská mládež pomáhá

Za svoji aktivitu v období koronaviru obdržela mládež Brněnského seniorátu děkovný diplom od Diakonie Brno. Mládež psala povzbudivé dopisy klientům Chráněné-

ho bydlení Ovečka, ve kterém jsou umístěni pacienti s mentálním postižením. „Hledali jsme způsob, jak v koronakrizi zaktivizovat mládež jinak než přes internet, a zároveň aby to bylo něco prospěšného,“ uvedla farářka pro mládež Brněnského seniorátu Iva Květonová. Každý z mladých se ujal jednoho z 15 klientů Ovečky, se kterým si korespondoval. Brněnská Diakonie jejich pomoc ocenila a na počátku června mládeži předala diplom za laskavost.

Foto: archiv brněnské mládeže

Předávání diplomů na Evangelické akademii VOŠ sociálně právní v Brně

Přesně uprostřed června jsme se v rámci slavnostních bohoslužeb v Červeném kostele v Brně rozloučili s našimi letošními absolventkami. A bylo to loučení opravdu emotivní, naplněné smíchem i slzami, hrdostí i dojetím, vědomím velké vděčnosti a nesamozřejmosti.

Tahle parta byla od začátku studia svérázná a jedinečná. Holky, které se do všeho vrhnou po hlavě, nikdy nenechají nikoho na holičkách,

jsou u všeho, u každého charitativního konání. Prostořeké, co na srdci, to na jazyku, ale také s tím samým srdcem na dlani. Krásné bytosti. Budou mi chybět.

Zvládly náročný závěr studia, předvedly mimořádný výkon u absolutoria, ukončily ročník i studium společně a v kostele taky ani jedna nechyběla. A vzhledem k tomu, že to jsou také dívky s krásnými hlasy, které během studia pravidelně zpívaly, při závěrečném loučení nemohl jejich zpěv chybět.

Přeju téhle skupině sociálních pracovníc, ať se jim v pracovním i osobním životě moc ►

daří a ať přes náročnost vybraného povolání neztrácejí svou otevřenost, empatii, originalitu a radost ze života. A Pán Bůh ať je na jejich životních cestách provází a ochraňuje.

Marta Židková, školní kaplanka

Noc kostelů přivítala tisíce návštěvníků. Letos však neobvykle

Dvanáctý ročník oblíbené události se konal 12. června. Ta letošní byla poněkud nezvyklá, ovlivnila ji epidemiologická situace, spojená s koronavirovou infekcí. Zatímco zahraniční pořadatelé se rozhodli vše zrušit, v Česku sbory

a farnosti zvolily odložený termín s částečným omezením programu. Někde dokonce zpřístupnili kostely jen virtuálně.

Mezi stovkami otevřených kostelů či modliteben se objevily i desítky sborů Českobratrské církve evangelické.

Například v Břeclavi spojili ekumenické síly a připravili „stopovací hru“, která městské kostely a další místa propojila strhujícím tajuplným příběhem. „Když padla tma a z ní se vynořovaly tváře s nadšením a s touhou povídat si o tom,

co lidé prožili a s kým se na cestě potkali nebo jak našli nový kostel, bylo to víc, než bych od Noci kostelů čekal,“ líčí poutavou atmosféru břeclavský farář David Najbrt.

Ve Znojmě nebo v Poděbradech kromě kostela otevřeli také zahradu a připravili živá hudební vystoupení. „Piano, violoncello, klavír i swing... Poslouchali kolemjdoucí i lidé

z otevřených oken,“ popisuje dojmy znojemská farářka Marta Sedláčková. Slavnost tam pokračovala ohněm, opékáním špekáčků, koláči i vínem. Atraktivitu tohoto počínu potvrdil i poděbradský kazatel Martin Fér: „Lidí přišlo plno, přestože jsme tentokrát nepořádali žádný koncert velkého tělesa. Doufali jsme, že lidé se už zase chtějí setkávat.“

Večer v teplickém sboru zahájil Brixiho komorní soubor. „Pokračovali jsme zajímavou besedou s Eman Ghalebou z Jemenu, absolventkou teplického gymnázia. K vidění byla výstava ‚Bůh miluje cizince‘ i bohoslužebné náčiní, včetně klíčů od zbouraného Zeleného kostela a vzácné knihy z 16. století,“ uvedl místní farář Martin Bánoci.

Podle organizátorů se v Česku účastnilo více než 1100 kostelů a modliteben a připraveno bylo na 4 200 různých programů, koncertů, výstav a vystoupení.

Hof, foto: archiv ČCE Teplice

Absolventi vikariátu převzali osvědčení

Absolventi ročního vikariátu slavnostně převzali z rukou členů synodní rady Osvědčení o způsobilosti k ordinované službě. Získali je: Eliška Havelková, Světlana Greplová, Michal Chalupski a Jordan Tomeš. Tomu však předchází důkladná příprava ke službě kazatele. Po dokončení studia na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy nastupují zájemci na roční vikariát. Jejich působení na sborech vedou a pak i hodnotí mentoři, u nichž vikariát vykonali. Poté kazatelští adeпти předstoupí před komisi pro hodnocení absolventů vikariátu a k závěrečnému pohovoru se synodní radou.

e-cirkev/Hof

Církev si připomněla památku Milady Horákové

Vsobotu 27. června uplynulo 70 let od popravvy Milady Horákové. Významnou událost si připomínáme v mnoha podobách a na mnoha místech. V pankrácké vazební věznici v Praze, tedy na místě popravvy M. Horákové, se vzhledem k hygienickým opatřením letos nemohl konat tradiční veřejný pietní akt. Synodní senior Daniel Ženatý uctil památku Milady

Horákové v pátek v prostorách vazební věznice. Další vzpomínka se uskutečnila v neděli 28. června před evangelickým kostelem v Praze na Smíchově. Právě ve smíchovském sboru byla M. Horáková členkou, žila tam a působila. Mi-

lady Horáková byla odsouzena k trestu smrti ve vykonstruovaném procesu v padesátých letech 20. stol. spolu s dalšími odpůrci komunistického režimu. Zemřela 27. června 1950 v 5.35 hodin ráno. Bojovala proti všem formám totality. Velmi se zajímala o sociální problematiku, pomáhala těm, kteří by jinak obtížně hledali zastání.

e-cirkev/Hof

TÉMA: RADOST

modlitba letní

ten
co se na mě ráno
dívá v zrcadle
se dost mračí

nespál?
něco ho trápí?
pohádal se?
ublížil?
moc toho vypil?
má strach?

jeho smutné oči
jsou okna
vidím mu do duše
je prázdná

zkouším úsměv

přidej k úsměvu
radost

Pane Bože

řeknu o ní
tomu v zrcadle

i vám
potichu

žalm 86,4

modlitba **Lenky**

Ridzoňové

kresba: Petra

Fischerová

Radujme se... až jednou...?

...vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme.

(Jan 16,22–24)

„**R**adujme se vždy společně...“ Oči skloněné k zemi, tváře zasmušilé. Koho zarazí ten paradox? Pěje kroužek vyčkávajících na dílek chleba a nesmělý hlt vína. Koho napadne, že Ježíš neříkal „srkejte z něho všichni“? V dětství mně z pohledu na to běhal mráz po zádech. Dnes o tom mohu více přemítat. Ale co proti tomu namítat? Výraz dávnoleté mentality, která je vnitřně přesvědčena, že právě takto se má slavit svatá večeře Páně. Slavit? Bujaré veselí bych od takového slavení nečekal, ale variaci na pohřební slavnost také ne. Ježíš byl přece nejen ukřižován – na tom jako by slavení ulpělo, nýbrž byl i vzkříšen. Tak tedy radost patří až do stavu vzkříšení? S Ježíšem ale už za jeho pozemského působení můžeme spojovat radost; jeho vlastní i tu, kterou způsoboval. A také smysl pro humor, který křesťané podceňují, ale o ten tady nejde.

Eschatologická radost má být dokonalá. To znamená, že není částečná ani dočasná. Není to radost, která by se mohla zhoršit či pokazit. Přitom to není předmět prosby, kterou mají učedníci vyslovovat, nýbrž je to cíl, k němuž prosba v posledku směřuje. V eschatologické perspektivě nelze radost odvozovat ze světa, a už teprve ne ze světa nenávisti. Bylo by ale nedopatření, kdybychom eschatologii ztotožňovali přímo s jakýmsi popíráním světa (neříkám tím vůbec nic nového, ale je potřeba to znovu a znovu zdůrazňovat). Protiklad mezi dobrem a zlem bude zrušen – a to nové bude sotva pochopitelnou jinakostí vůči tomuto protikladu. Jde o radost z „věčného dneška“ ve svobodě od starosti a od strachu z budoucnosti. Tato radost má tryskat z božské duchovní bezpodmínečnosti, ne tedy ze smyslových podnětů, které nás pozemšťany spojují s tím, co nás obklopuje.

Do eschatologické perspektivy odkazují slova janovského Ježíše, která patří do rozsáhlejší souvislosti Ježíšových řečí na rozloučenou

(13,31–16,33). V jejich závěrečné části (15,18–16,33) se mluví o úloze a údělu učedníků. Ani jedno ani druhé není snadné v obklopenosti nenávisti, a tak Ježíš své apoštoly vybízí k modlitbě. To znamená k činu, jehož perspektiva je dalekosáhlejší než perspektiva nesnází a starostí. Ta už je nemusí svírat jako ohrada, za niž nedohlédnou. Vzhledem k veršům 12–24 můžeme říci, že čtenář má naši pasáž číst s pomyšlením na vzkříšeného Krista, který má znovu přijít a nouzi učedníků převrátit v opak.

Úloha loučícího se Ježíše, a ani úloha vzkříšeného Krista není ale ještě u svého cíle. Budoucnost je otevřena. Ale je patrná jako otevřená už ve chvíli, v níž se apoštolé právě nacházeli, v přítomnosti jako v času přicházející spásy. Druhý příchod Páně je přitom pro Evangelium podle Jana akutní, ne však jako časově blízký. A to je důležité, už prvním čtenářům byla zřejmá platnost tohoto výhledu. Je možné se tímto výhledem i nyní zahledět a prožít jej? Za úvahu by rozhodně stálo zasadit jej do slavení svátosti, i když přímo v našem textu se o tom nemluví. Jedna návaznost by nicméně mohla spočívat v otázce, zda je možné, aby se ve svátosti prostupovala pozemská radost s radostí eschatologickou, o jaké mluví janovský Ježíš. Na jisté úvahy v tomto smyslu jsem kdysi narazil v myšlení rané fáze české reformace.

A tak tu ponechávám, a sice s ohledem na začátek této úvahy, jako otázku k rozmyšlení i k praktickým úvahám, zda duchovní zájmy už v našich lidských podmínkách nemohou vést k radosti, k radosti ryzí a spontánní, a tak i předznačující radost nebeskou. Malá douška na závěr: kéž by tato úvaha o radosti alespoň někomu udělala radost...

Jiří Hoblík

Kdo pořádá?

Akci pořádají diakoni ČCE za podpory Diakonie ČCE a synodní rady ČCE.

Komu je určeno?

Program je určen každému bez rozdílu vyznání, kdo chce duchovně růst v křesťanské sociální službě.

Jaký je program?

Program začíná 15. 11. od 17:00 hod. a končí 18. 11. ve 12,00 hod.

Bude veden bratry karmelitány z Kostelního Vydří.

Základním obsahem bude služba druhým dle příkladu Pána Ježíše Krista.

Jak se tam dostanu?

Klášter Kostelní Vydří se nachází 3 km od Dačic nebo 10 km od Telče.

Kolik to bude stát?

Nedotovaná cena ubytování je 350,- Kč/noc
cena stravy 200,- Kč/den.

Jak se mohu přihlásit?

Přihlášky zasílejte do 15. 9. 2020

na e-mail lubomir.vraj@gmail.com

bližší informace zašleme (diety, podrobné ceny...)

ROZHOVOR S FARÁŘEM HYNKEM TKADLEČKEM

Zprostředkovávat vzájemnou pomoc mezi lidmi je nádhera

O radosti, víře a Pánu Bohu

Evangelický farář Hynek Tkadleček, aktuálně působící v Horních Dubenkách, je velmi činná osobnost. Vedle svého duchovního působení stihá ještě pořádat další bohubilé aktivity mimo kostel. Radost tak rozdává i lidem, jejichž život často

příliš veselý není. K nejznámějším akcím, které připravuje, patří letní divadelní festival Parrésia, jehož tradice má již čtvrt století. Hynek Tkadlečka jsme se ptali na to, jaké to je radost šířit, i jak se ta radost propisuje do jeho vlastního života.

Jste radostný člověk?

To byste se musela zeptat spíš lidí, uprostřed kterých žiji. Nevím, jestli z mého života radost odečítají. Ale ano, někde v té nejspodnější, nejzákladnější poloze mého života radost kraluje.

Když říkáte, že radost lze odečíst, znamená to, že je viditelná?

Ano i ne. Snímačem radosti nejsou jen oči. Radostný člověk nemusí být vždycky rozesmátý nebo „vysmátý“, jak se dnes říká lidem, kteří už jsou tzv. za vodou, které nemůže nic překvapit, mají všechno zmáknuté a všechno jim vychází bez větších životních zádrhelů. Radost může

Jednoznačně. V jedné písničce zpíváme: „V tobě je radost“, v druhé podobně: „Nám radostí, jsi Pane ty a já to dlouho nevěděli...“ Vyznáváme tím, že čím víc Pána Boha v jeho jednání s námi poznáváme a přijímáme, tím víc roste naše podílnictví na jeho radosti. Nebe se raduje nad jedním hříšníkem, pokání činícím...

Jinými slovy říkáte, že radost souvisí s vírou a důvěrou.

Víra a důvěra jsou základna. Od konfirmace mě doprovází vyznání prvního článku *Heidelberského katechismu*. Říká se v něm, že „mým největším potěšením v životě i ve smrti je, že nejsem sám

prožívat i člověk sedřený až do úmoru nebo pomáhající v uprchlických táborech, u kterého je radost skrytá zamíchaná do smutku a bolesti.

To zní paradoxně. Radovat se i uprostřed utrpení, to se těžko vysvětluje, to nikdo nepochopí.

Asi ne. Když odešel Schweitzer léčit zubožené lidi a pomáhat kdesi uprostřed Afriky, také to mnozí nechápali. Samotná víra je přece paradox, do Krista se nevmyslíme žádnou filosofií, uvěříme mu.

Jestli vám dobře rozumím, jsou zdroje radosti ukryty mezi námi lidmi a Bohem.

svůj, ale patřím svému Pánu“. Bytostně si to uvědomujeme jako ta ovce – zatoulaní ve všelijakých krajnostech svého života, tedy u vědomí ztráty toho, komu patřím. Radost má svůj slovní základ ve slově rád. A jestli tady někdo někoho má rád, tak Pán Bůh člověka.

Takže radostný člověk je vlastně takový, který má rád...

Jo, i tu vepřovou se zelím, film, hudbu, divadlo nebo prázdniny s vůní rozpálených pražců, po kterých přijíždí vlak, aby mě odvezl za sluncem a vodou, někam doprostřed luk a lesů. Rád mám i chůzi jen tak naboso lesem nebo po kopcích. ►

Všechna ta nádhera prožívaného se v naší duši umí otisknout. Proto se také těšíme na prázdniny. Chceme se k těm otiskům vracet, obnovovat je. Tajemství radosti vyrůstá z vědomí obdaruvanosti. Tou prvořadou ovšem zůstává, jak už jsme si řekli, že někomu patřím a ten někdo mě má rád. To je společný jmenovatel všeho toho, co mám rád i já. To je zrcadlo našeho chování, naší odpovědi na Boží, láskyplný vztah k nám. Žijeme ve vztazích. Bez dětí si na schovku nezahraju, bez mé účasti ve fotbalového mančaftu neuslyším jejich: „Pane faráři, nahrajte!“ Teprve stav našich vztahů utváří zpětnou vazbu k vychutnávání třeba i té vepřové pečeně. Sotva k ní zasedneme s někým, s kým jsme na válečné stezce.

To tedy znamená, že radost je především zážitek společenství?

Vnímám to tak. Koneckonců i v tom lese s batohem na zádech se mi pro krásu stvoření otvírají vztahy s lidmi, i když zrovna se mnou nejsou.

Anebo zavírají...

Myslím, že ano. Naplněný záští či strachem krásu neocením, ani kdybych stál na kraji Velkého kaňonu řeky Colorada. Zaslepenost duše zabraňuje očím vnímat možnosti, které pro mě chystá nový den. Zášť oslepuje jak oči, tak i můj vnitřní zrak víry. Viděla jste někdy záštiplného nebo závistivého člověka, aby něco dělal s radostí? Je slepý vůči skutečnosti, že ho někdo má rád. Nenávisť lásku nesnese, láska ji naopak unese. Vzpomínám si, jak nás jednou na vodě chytla obrovská bouřka. Promočení jsme vytáhli lodě v nádherné zátočině, převlékali se a chystali svačinu, když k nám přiběhl člověk s brunátnou tváří a plný vzteku křičel, abychom vypadli, že jsme na soukromém pozemku. Někdo z nás k němu přistoupil a na-prosto v klidu mu řekl: „Vy máte ale asi ošklivý život.“ Pak se otočil k nám a zvolal: „Děcka, balíme, tady svačit nebudeme!“ A ten nerudný člověk tam jen stál a nebyl s to ze sebe vypravit jediné slovo.

Není nakonec „šíření radosti“ úkol každého křesťana? Vždyť máme šířit evangelium čili radostnou zvěst...

Ano, je.

Na svých minulých farářských působištích jste se angažoval v dalších bohubých aktivitách, např. v pomoci sociálně vyloučeným. O co přesně šlo? Byla jejich motivací i (sdílená) radost, nebo převažuje „morální aspekt“?

Zmíním „adopci nabližko“. Díky ní se nám podařila opravdu široká spolupráce, vlastní sbor přesahující. Pomocí koordinace učitelů, lékařky a sociálních pracovníků manželka oslovovala a nabízela pomoc rodinám v nelehké životní situaci. Podařilo se jí vytvořit síť asi padesáti příznivců, kteří sledovali web, reagovali a zajišťovali pomoc pro aktuální potřeby

rodin. Nábytek, pračky, deky, oblečení..., vždycy jsme byli překvapeni, jak rychle byla poptávka uspokojena. Sbor se tak dostal do role „pouhého“ zprostředkovatele vzájemné pomoci mezi lidmi; nádhera. A jestli tam byl morální aspekt? Asi to z něj vyšlo, ale především nás to bavilo.

Jak si vysvětlujete úspěšnost toho svého počínání? Jak se takoví příznivci vytvoří?

Jednoznačně vnímám, že se k té práci Pán Bůh přiznal. Příznivce jsme nehledali, ozvali se postupně sami v reakci na zveřejňované informace. Pak už si to říkali mezi sebou. Párkrát se stalo, že u nás

zazvonil úplně neznámý člověk, předal obálku s penězi a řekl, že ho těší, co děláme, a že nás chce podpořit.

Jak je to ve vašem současném působišti, v Horních Dubenkách? Pořádáte stále podobné věci?

V Dubenkách bylo na co navazovat, trochu jsme jen rozšířili již skoro pětadvacetiletý letní festival slova a divadla – Parrésia o téměř celoroční projekt Kultura na vsi.

Dokážete si ve spojitosti s těmito počiny vybavit nějakou radostnou událost?

Zmínil bych setkávání s názvem „Mámy mámám a dětem“. V podstatě je to obdoba našeho ma-

To bychom museli definovat, kdo je „samotný člověk“. Ale myslím, že třeba ani nesezdaný či jinak osamocený člověk přece nezůstává jen se svou samotou, když nechce.

V dnešním světě je trend „být happy“, ze všech stran na nás koukají rozzářené obličeje, smutek či těžkosti jsou tabu, veřejný prostor vytváří tlak, že člověk musí být za každou cenu šťasten, jinak je s ním něco v nepořádku. Není radost vlastně přeceňovaná emoce? Anebo ji jen současné společenské trendy devalvovaly na něco plytkého?

Není. Nechci být za škarohlída, ale trend „být happy“ v sobě nezřídka prezentuje i tzv. veselou

teřského centra. Každý týden se tam potkávaly ženy, které by se jinak asi nesetkaly, a vzájemně si nabízely, co která uměla – vaření, pečení, výuku angličtiny, jízdu na koních... V této svépomocné skupině jsme prožívali mnoho radostných chvil, naše děti „na tom“ vyrostly. Nebo když po oficiální části koncertu v rámci té Kultury na vsi nabídneme hudebníkům večeři a oni, ještě než odjedou nebo ulehnou do peřin, spontánně znovu zahrají a zpívají.

Říkáte, že radost je především zážitek společenství. Znamená to tedy, že samotnému člověku k radosti vždy něco chybí?

bídu, podobnou té, jak ji užíval mladší syn vybaven tátovým majetkem – z Ježíšova podobenství.

Některé typy zbožnosti dávají intenzivním projevům „radosti“ velký prostor, jiné – například naše evangelická – je naopak velmi střídmá a prostá, možná dokonce až lehce melancholická. Jak se má v tomhle křesťan zorientovat? Jaké místo má vlastně radost v křesťanském životě?

Radost má hodně výrazů. Orientujme se podle té, kterou nám nikdo nevezme, ať už je střídmá, nebo roztančená a hlučná, anebo i ta, která bolí. S tím místem jste mi připomněla setkávání s dětmi ►

v Jedličkově ústavu. Dětem jsem dal za úkol vypsát na malé papírky asi dvacet pozitivních i negativních hodnot, které je v životě doprovází. Pak je měly stavět do pyramidy. Do základny umístit ty špatné a se stoupáním zařazovat ty lepší až po tu nejlepší. Pěti dětem vrcholu pyramidy vévodila radost, měly ji na prvním místě. A já si v té chvíli znovu osvobodivě uvědomil, že jsem ve škole, kde se učím od dětí já.

Pojďme nyní k pozemským věcem. Jak se díváte na světské statky a smyslové požítky? Považujete je jen za nějakou náhražku hlubšího prožitku, anebo jste spíše zastávce motto *Carpe diem*?

Dívám se přejně. Nestavěl bych to proti sobě. Radost ze spasení nevytěšňuje světské statky a smys-

lové požítky, spíš jimi prostupuje. Výraz *Carpe diem* se mi ale propojuje s bezohledností.

Dopřejete si sám taky občas něco? Co máte rád? Co vám dělá radost?

Blbnout s dětmi, vyšlápnout do přírody, číst, poslouchat hudbu, sdílet se s mojí ženou, usmířovat se s ní, plavat, mluvit se snoubenci... Když znovu přijdu na to, že mě má Pán Bůh rád, když se ozvou a navštíví nás přátelé z minulých sborových míst, jo a taky když vyhraju nad sebou samým – to mně dělá radost opravdu moc. A zahrádka! Jestli ta semínka vylezou, nebo ne. Ještě tam máte místo? Je toho opravdu hodně...

Připravila **Adéla Rozbořilová**

Foto: respondent a ©Benfoto

SLOVO TEOLOGA

V Pánu se radovat, v Pánu být smutný

Křesťanská víra zahrnuje všechny vztahy a emoce člověka

„**K**řesťan bez radosti není křesťan. Křesťan, který neustále žije ve smutku, není křesťan.“ Tato slova pronesl papež František v jedné ze svých homilií před pěti lety. Nejspíš by se pod ně podepsala řada křesťanů bez rozdílu vyznání. Radost je považována za jeden z nejdůležitějších znaků křesťanské existence. V některých církevních kruzích se ale stala přímo šiboletem, kritériem pro posuzování správné víry. Jeden můj kolega kdysi s neskrývanou ironií o těchto křesťanech poznamenal, že mají nutkání si neustále přeměřovat teplotu své víry, a pokud klesne pod určitý předepsaný limit, propadají panice. Hlavním projevem této setrvalé křesťanské horečky má být právě radost – a nakonec ani nezáleží na tom, zda upřímně tryská ze srdce, anebo je to pouhá maska v podobě umělého thymolinového úsměvu.

Radost z povinnosti

Snaha nutit se do radosti má své prazáklady již v Bibli. Zde se hovoří o radosti nejen jako o přirozené reakci na něco krásného a oblažujícího. Věřící by se měl v Pánu radovat, ať se děje cokoliv. „Blaze vám, když vás lidé budou nenávidět a když vás vyloučí, potupí a vymažou vaše jméno jako proklaté pro Syna člověka. Veselte se v ten den a já sejte radost; neboť máte hojnou odměnu v nebi,“ vyzývá lukášovský Ježíš. Podobně apoštol Pavel i jiní bibličtí autoři k radosti opakovaně vyzývají – a není pochyb o tom, že to má být právě radost navzdory, radost uprostřed soužení a pronásledování. Taková radost není spontánní a automatická, je to spíš výsledek rozhodnutí. Důvody k ní nejsou bezprostředně zjevné, ale je potřeba je odhalovat a odkrývat, případně si je neustále připomínat. Z radosti se stává svým způsobem povinnost.

Pak se ale nabízí otázka: Je vůbec možné radost nařídít a vyžadovat? Nevede odtud přímá cesta k pokrytectví, kobelhávání druhých, a hlavně sebe sama? Je zajímavé, že podobně se někdy mluví také o křesťanské lásce: Prý se od nás žádá být aspoň navenek vlídný a milý k lidem, kteří jsou mi protivní, ale protože jsou to bratři a sestry ve víře, musím je přece mít rád.

Život jako slzavé údolí, poznámené hříchem

Stejně tak problematické je, když se za programový křesťanský postoj prohlásí smutek. Modelovým příkladem takového postoje je postava mnicha Jorgeho z románu Umberta Eca *Jméno růže*. Jorge je

zapšklý knihovník plný zla, z duše nenávidí smích a považuje jej za nástroj satana. V dějinách křesťanské spirituality se v různých dobách a různých církevních tradicích objevuje přesvědčení, že svět je slzavé údolí, beznadějně poznámené lidským hříchem, bídou a křehkostí, a tak z čehokoli se radovat je prakticky vyloučeno. Hledání pozemských

radostí (neřku-li štěstí) je prý nejen marné, ale přímo bezbožné počinání, protože příliš ulpívá na světských statcích a neuvědomuje si, že pravý ráj se otvírá až na onom světě. Naděje v posmrtnou spásu ale nakonec není zdroj skutečné radosti, je to nanejvýš útěcha, umožňující se tímto nešťastným světem nějak protřpět.

Co tedy potom zbývá? Jen citově plochý život, který nezná ani jásot ani propady, ale jen cosi neutrálního „mezi tím“? Takové proplouvání životem už s křesťanskou existencí nemá společného vůbec nic. Emoce k lidskému životu přece patří!

Jakou roli hrají emoce v životě křesťana?

Nabízí se jednoduchá odpověď: Takovou, jakou hrají v životě ostatních. Když se nám stane něco zlého, jsme smutní; když nás potká štěstí nebo se nám něco povede, radujeme se. Anebo se ve svém citovém prožívání od svého okolí přece jen nějak odlišujeme? Vždyť křesťanská víra se týká celého člověka, zahrnuje všechny jeho vztahy a emoce; nikdy to není jen čistě intelektuální záležitost. Zvěstování evangelia není „suché“ předávání spásných informací či pokynů ohledně našeho jednání. Víra, či přesněji Duch svatý, který víru vzbuzuje, nás zasahuje celé. A psychologie neopomine zdůraznit: To vědomé a rozumové je jen úzká vrstvička naší osobnosti. V rozhodující míře jsme to, co se nachází pod touto slupkou – to nás zásadně ovlivňuje. Jak by se tato obrovská oblast našeho bytí mohla nacházet mimo náš vztah k Bohu!

Odvaha přijmout svět jako dobré Boží stvoření

Právem předpokládáme, že víra naše emoce skutečně formuje. Projevy víry proto bývají popisovány pomocí psychologických pojmů. Samotná víra je neznámá charakterizována jako odvaha. Odvaha přijmout svět jako dobré Boží stvoření, odvaha vykročit do neznámé budoucnosti, odvaha postavit se zlu ve jménu Krista vzkříšeného... Tak by se dalo pokračovat. Co z toho vyplývá? Posлуhač kázání, které takovými opisy víry oplývá, si z něj snad- ►

no odvodí závěr: Čím víc odvahy člověk má, tím je lepší věřící. A naopak: Kdo se různých věcí či lidí bojí, kdo s úzkostí hledí do budoucnosti a neumí se statečně utkat s životními těžkostmi, není správný křesťan. Zdá se, že před sebou najednou máme jasné měřítko víry. Mimočodem – při koronavirové krizi někteří křesťané ostentativně dávali najevo svou neohroženost tím, že zlehčovali obavy jiných křesťanů jako neopodstatněné nebo přehnané, a dokonce své bázlivější bratry a sestry obviňovali z malověrnosti.

Oblíbený motiv je slyšet zejména v křesťanských modlitbách. Bůh člověku dodává sílu, umožňuje mu nést kříž a odolat pokušení. Opět hrozí nebezpečí, že se budou blahoslovit ti silní ve víře, kdo neochvějně obstojí v každé životní situaci. Naproti tomu lidé slabí a nejistí snadno nabydou dojmu, že na ně Duch svatý nějak zapomněl. Tato přímá úměra se uplatňuje samozřejmě také u radosti. Sice se připouští, že člověk někdy má důvod být smutný, ale v zásadě by život věřícího měla naplňovat radost.

Hlavně nesrovnávat

Tato oblíbená křesťanská rétorika naráží na skutečnost, že osobnostní rysy, vlastnosti a sklony jsou člověku do značné míry dány (lhostejno, zda geneticky, či prostředím), a jejich změna je proto velice náročná. Pokud k ní má dojít, jistě nestačí jen „správně věřit“ a dostatečně se modlit. Bylo by nemilosrdné a kruté vyčítat člověku trpícímu depresí, že jeho víra není dost pevná. Projevem odvážné víry naopak v takovém případě může být právě uznat, že na své problémy sám nestačím a můj setrvalý patologický smutek se nevyřeší častými návštěvami kostela; musím proto vyhledat odbornou pomoc. Stejně tak těžko nachází sebedůvěru a sílu člověk, kterému rodiče těžce ubližovali. Naproti tomu někdo, kdo prožil harmonické dětství a přijal mnoho lásky, v sobě bez obtíží nachází zdroje k překonávání překážek a nerušeně rozvíjí svá obdarování, a bylo by proto nefér ho dávat těm „slabším“ za vzor odvážné a činorodé víry.

Naděje tu je vždycky

Nemám po ruce žádné jednoduché a univerzálně použitelné řešení, jak s psychologickými pojmy v křesťanské mluvě zacházet. Je zapotřebí být opatrný a vyvarovat se paušálních zkratek. Křesťanství není kurz pozitivního myšlení. Nic proti němu – psychologie doporučuje se k úsměvu do jisté míry nutit, a tím svoje naladění „reprogramovat“. Potíž je, když se výzva k radosti změni v tlak, který věřícího nutí být radostný za každou cenu (anebo se tak alespoň tvářit) a vyvolává v něm pocit viny, pokud se to nedaří. Pavlovo „radujte se“ bych proto tlumočil spíše nepřímě: Uvědomujte si hlubší důvody k radosti, které jako Boží děti v Kristu máte. Smíte svůj život vnímat jako Bohem chtěný a milovaný. A tak se nenechte fascinovat a udupat tím, co se tváří jako jediná a absolutní skutečnost. Je tu ještě skutečnost Boží a s ní můžete počítat. I když váš život ani svět kolem zrovna neskýtá moc důvodů k radosti, přece se můžete nechat strhnout nadějí.

Všichni jsme se asi už setkali s tvrzením spousty nevěřících, že křesťanská víra je pouhá berlička pro slabé a neúspěšné. Někdy se mi zdá, že ve snaze vyhnout se této výtce vzhlížíme k ideálu odolného, aktivního a trvale radostného křesťana, ne nepodobného ideálním představitelům tržní společnosti, zaměřené na výkon. Takové křesťanství by tu ale bylo jen pro ty, kdo k němu dostali do vínku přirozené předpoklady. Jsem přesvědčen, že církev by měla být prostor pro každého: pro optimisty, odvážné a silné ve víře, stejně jako pro zarmoucené, vysílené a pochybující. Před Kristovým křížem není nutné nic předstírat ani před sebou ani před ostatními, a už vůbec ne před Bohem. Je dovoleno mít neúspěch, být zdeptán, bát se o sebe i o své blízké, být slabý a nejistý. Jistě, Duch svatý dává sílu, odvalu a radost, ne však proto, aby tyto ctnosti přeměřoval a nás podle nich známkoval, ale aby nám dal zakusit Boží dobrotu.

Ondřej Kolář, farář v Praze-Kobylisích a učitel na
Evangelické teologické fakultě UK
kresba: Petra Fischerová

OTÁZKA NA TĚLO

Co je zdroj vaší radosti?

Zdroj mé radosti jsou často dobří andělé, kterých je všude kolem mě plno – ať už je to farář, někdo z rodiny, přátel, nebo spolupracovníků. Přinášejí mi radost třeba dobrou zprávou (euan-gelion), milým slovem, hezkým skutkem nebo prostě tím, že jsou. Někdy taková radost vydrží i docela dlouho.

Daniela Hamrová

Je trochu klišé říkat, že největší radost přináší, když udělám radost někomu jinému, ale nejspíš na tom bude něco pravdy. Radost je nakažlivá, a pokud je někdo šťastný mým přičiněním, je přirozené, že

se jeho radost přenese i na mě. Nebudu předstírat, že zdrojem radosti pro mě nejsou třeba dárky, ale myslím, že zásadní je ona radost ze života – odraz toho, jak vedu svůj život, jak se chovám k sobě i k ostatním.

Jan Kolínský

Raduji se vlastně často. Ne pořád, ale ten pocit mě provází i několikrát denně:

V práci, a ta je v mém případě hodně svázána s Dobrou zprávou, když přijdou lidi do kostela, když se povede biblická hodina, když se mládež na něco upřímně zeptá, když jdu z návštěvy, když skončí zasedání synodní rady... mívám radost.

Doma, když se žena usmívá, když se dětem něco povede, když sedíme kolem stolu jen tak a povídáme... mám radost.

A taková nadstandardní radost, to jsou chvíle, když například vyjedu na kole kopec nebo když najdu pár hříbků nebo takový vlašák z Perné... to je radost.

Mám radost, když můžu mít radost. Kdo chceš rozumět, rozuměj.

Ondřej Titěra

Když se podaří vstoupit do rozhovoru. Když stojím na kopci a slyším hudbu mnoha žánrů, jak zní duši, a zároveň stojím před obrazem a hlavou letí nádherné verše. A všude samá úchvatnost. Poezie JE! Kývá k tomu Heidegger s Hejdánkem a Komárkovou, a hlavně s mým tatínkem, dědečkem a maminkou. Takže celá Pfannovic familie, a vůbec řada lidí, Boží stvoření; taky potěšování vězňů. Zdroj radosti, když už se ptáte, je láska, která všechno zdokonaluje.

Daniel Pfann

Dost mi záleží na projektech, které si zadám (lhostejno, zda se jedná o skautské či počítačové programy, nebo zda k jejich dokončení potřebuji víc Word nebo Visual Studio). Máloco mě těší tolik, jako dotáhnout svou práci do konce a vytvořit něco, co je nové (což se i nezdřídkla zdaří) a perfektní (což už se tak často nestává).

David Nadrchal

JPI, foto: Ladislav Chladil

SYNODNÍ RADA

Z titulů projednaných synodní radou 19. 5. a 2. 6. vybíráme:

Výchova a vzdělávání

Synodní rada jmenuje k 1. 6. 2020 Danielu Chladilovou, pastorační pracovníci ve Vanovicích, členkou Komise pro pastorační pracovníky. Komise nyní pracuje ve složení: Miroslav Erdinger (předseda), Markéta Slámová, Pavel Pokorný (SR), Eva Marková (ÚCK).

Hospodářské věci

Synodní rada souhlasí s ukončením nájmu bytu č. 14 v ul. Zikmunda Wintra 746/15, Praha 6 k 29. květnu 2020. Po úmrtí paní Evy Soukupové, nájemkyně bytu, přešel podle občanského zákoníku nájem bytu na dědice. Všichni dědicové projeví vůli v nájmu bytu dále nepokračovat.

Synodní rada schválila předložené grantové výzvy na rok 2021. Patří mezi ně rozvoj sborů, výchovy a vzdělávání (orientační alokace prostředků: 2,5 mil. Kč), diakonická práce (orientační alokace prostředků: 2 mil. Kč), dlouhodobé inovativní aktivity (orientační alokace prostředků: 2 mil. Kč) a nově podpora sborů s ohledem na životní prostředí (orientační alokace prostředků: 2 mil. Kč), jejímž cílem je zejména dosažení úspor energie, lepšího hospodaření s vodou atd. V souladu s usnesením synodu umožňují všechny navrhované výzvy realizaci projektů v průběhu dvou let (2021–2022).

Ekumenické vztahy

Společenství evangelických církví v Evropě (GEKE) zve církevní vedení členských církví, aby diskutovalo strategický materiál „Být církev spolu“. Představuje tři cíle směřování církví GEKE a ke každému cíli navrhuje šest opatření. Tento materiál se také stane jedním z témat synodu českých leuenberských církví v listopadu 2020 v Pardubicích.

Z iniciativy sester benediktinek z kláštera Panny Marie Vítězné se bude 7. listopadu 2020 konat ekumenická pouť s názvem „Pout' smíření“, určená zvláště mladé generaci. Pout' začne na Staroměstském náměstí v Praze a po zastávkách smíření v husitském kostele u Mikuláše, v evangelickém kostele u Salvátora a v katolickém kostele Panny Marie Vítězné (Pražské Jezulátko) dospěje na Bílou horu.

ERC a ČBK připravují společné bohoslužby smíření/pokání k výročí bitvy na Bílé hoře. Budou se konat v neděli 8. 11. 2020 v 15 hodin přímo u mohyly, tuto bitvu připomínající. V rámci bohoslužby bude také odhalen kříž smíření. Na tuto slavnost jsou pozváni evropští představitelé katolické strany i představitelé Konference evropských církví (KEK). Naše církev zve při té příležitosti delegaci z falcké církve, s níž proběhne rozhovor v rámci partnerské návštěvy.

ČCE podepsala 10. března 2020 memorandum o budoucí spolupráci s Pomocným dílem evangelických církví ve Švý-

carsku (HEKS), a to v rámci vyhodnocení 2. zemského programu HEKS, které se uskutečnilo v Praze. První část schůzky sloužila k vyhodnocení různých projektů ČCE a její Diakonie, které proběhly v rámci druhého zemského programu a částečně jsou ještě v běhu. Ve druhé části se hovořilo o podobě budoucího partnerství ČCE a HEKS.

Různé

Ředitelka Střediska humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie ČCE Kristina Ambrožová informovala SR o využití prostředků z Fondu humanitární pomoci synodní rady za rok 2019. SR zároveň obdržela poděkování za příspěvek z Fondu humanitární pomoci do sbírky na pomoc potřebným, zasaženým koronavirovou krizí, kterou SHRS uspořádalo. SR přispěla částkou 300 000 Kč. **ARo**

CÍRKEVNÍ HUDBA

Letní varhanní kurzy v Sola gratia

Srdečně zveme jak začínající, tak i pokročilejší amatérské varhaníky různých věkových skupin (hráče na klavír/klávesy, žáky ZUŠ, samouky), kteří se této službě věnují a potřebují získat nové podněty a zkušenosti pro praxi. Náplň každého kurzu se snažíme udělat tak, aby se v něm dobře cítili

jak začátečníci, co jsou na kurzu poprvé, tak také ti, co pravidelně jezdí již několik let, především kvůli společenství, programu či informacím, které zde mohou získat. Naše kurzy jsou příležitostí pro růst v této oblasti. Těšíme se na nové zájemce.

Termíny kurzů:

16. – 19. 8. 2020 kurz pro mládež

(4 pracovní dny)

19. – 21. 8. 2020 kurz pro absolventy a studenty SCHEA (3 pracovní dny)

21. – 23. 8. 2020 kurz pro střední generaci (3 pracovní dny)

Náplň kurzů:

Doprovody a přede hry k písním z Evangelického zpěvníku z notové sbírky Chvalčovské miniatury 3, varhanní skladby z různých období pro začátečníky i pokročilé, přednáška z dějin církevní hudby a návody k improvizaci, pobožnosti a společný zpěv písní ze stávajícího i z nového církevního zpěvníku.

Ubytování a kompletní stravování máme zajištěno v penzionu Sola gratia v Bystřici pod Hostýnem. Poplatek ve výši 2000 Kč (kurz pro mládež) a 1800 Kč (kurzy pro SCHEA a střední generaci) zahrnuje cenu za ubytování a stravu. Platí se až na místě.

Zájemci se mohou písemně přihlásit do 2. 7. 2020 na adrese moravetz@e-cirkev.cz. V přihlášce je třeba uvést jméno, příjmení, věk, termín kurzu, adresu, sbor ČCE a telefon. Nelze se přihlásit jen na část kurzu. Po přihlášení každý uchazeč obdrží materiály a pokyny k samostatné přípravě. Zahájení obou kurzů je naplánováno na 16:30 hod. v den příjezdu. Každý kurz končí po obědě v den odjezdu.

Na muzicírování a příjemné společenství se těší lektori kurzů

Ester Moravetzová & Ladislav Moravetz,
celocírkevní kantor ČCE

ODDĚLENÍ MLÁDEŽE

Nový referent

V polovině dubna nastoupil na oddělení mládeže Ústřední církevní kanceláře naší církve nový referent Petr Kubičko, ▶

a to na úvazek 0,6. Tato pozice byla od konce roku 2019 neobsazena. Náplň práce referenta oddělení mládeže je spravovat

agendu mládeže, např. organizaci akcí jako Sjezd (nejen) evangelické mládeže. Úzce spolupracuje také s Celocírkvním odborem mládeže. **ARo**

Náplň práce:

- výuka v uvedeném programu
- vedení bakalářských prací
- vědecká, výzkumná a publikační činnost

Nástup od 1. října 2020 (nebo dle dohody).

Mzdové zařazení podle vnitřního mzdového předpisu Univerzity Karlovy.

Písemnou přihlášku s vlastnoručním podpisem spolu se strukturovaným profesním životopisem, s doklady o vzdělání a kvalifikaci, s přehledem vědecké a publikační činnosti a písemným souhlasem s využitím osobních údajů pro účely výběrového řízení (dle zákona č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů) zasílejte neodkladně na adresu: UK ETF, pošt. příhr. 529, 115 55 Praha 1 – Nové Město.

Datová schránka ID: pijab4
podatelna@etf.cuni.cz

EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Výběrové řízení na akademického pracovníka

Děkan Evangelické teologické fakulty Univerzity Karlovy vypisuje výběrové

řízení na místo odborného asistenta pro studijní program Sociální práce, studijní obor Pastorační a sociální práce; částečný úvazek 0,4.

Požadavky:

- Ph.D. nebo zahájené studium Ph.D.
- magisterské vzdělání v oboru sociální práce
- praxe a publikační činnost v oboru

LETNÍ AKCE

Koronavirus letní akce nepřekazil

I přes komplikace způsobené koronavirovou krizí se v létě uskuteční mnoho oblíbených setkání. Kromě toho, co organizuje

církve (Kemp mládeže, tábor v Bělči, lesní

brigáda Kunvald), jsou to také festivaly. V závěru srpna se tak na další ročník mohou těšit příznivci festivalu Otevřeno Jimramov, který se uskuteční 28. – 30. 8. 2020. Mezi účinkujícími budou např. Prago Union, Květy, Poletíme? nebo Vladimíra Mišík. Podrobnější informace jsou dostupné na www.jimramov.klubslunicko.cz anebo na facebookové stránce festivalu. V závěru léta se chystá festival Křídla, který proběhne letos v termínu 18. – 19. září. Přesný program ještě nebyl oznámen, nové informace jsou dostupné na www.festivalkridla.cz. Na konec září se také připravuje Sjezd (nejen) evangelické mládeže, a to jubilejní 30. ročník. Konat se bude ve Vsetíně ve dnech 25. – 28. září. Naopak Hudební festival Čáslav se v letošním roce nekoná.

Foto: ©Benfoto

ZAHRANIČNÍ AKCE

Setkání se švýcarskou mládeží v Kreuzlingen

Vzhledem k aktuální situaci, kterou poznamenala koronavirová epidemie, bylo přesunuto společné setkání se švýcarskou mládeží. To se uskuteční ve městě Kreuzlingen (u Kostnice) a je určeno pro mladé křesťany ve věku 15 až 18 let. Již 4. ročník akce s názvem Brot für Alles se uskuteční v náhradním termínu 8.–13. 9. V místním sboru se účastníci nejprve seznámí s projektem Brot für alles, v rámci něhož budou společně se švýcarskou mládeží péct chleby a prodávat je. Výtěžek půjde na podporu některé menšiny či sociálního projektu ve světě. Akce je ekumenická, zúčastní se jí také švýcarské školy. Na programu jsou i další aktivity, např. výlet do Curychu a okolí Bodamského jezera. Akce skončí společnou nedělní bohoslužbou. Komunikace

bude probíhat v němčině i angličtině, překlad z němčiny zajištěn. Doprava mikrobusem, evangelickou část vede Samuel Hejzlar. Bližší informace a podrobný program: Samuel Hejzlar, e-mail: sammyhej@gmail.com, tel. 603578108.

OZNÁMENÍ

Nabídka správcovství a bydlení ve sborovém domě v Tisu

Sbor v Hronově hledá správce svého sborového domu v Tisu (Orlické hory). Nabízíme byt 2+1, 107 m², garáž a zahradu za zvýhodněné nájemné. V případě zájmu nás kontaktujte na telefonu 737925710 nebo emailové adrese hronov@evangnet.cz

Výuka hry na varhany pro seniory

Je vám 65+ a hráli jste někdy na hudební nástroj? Na klavír nebo varhany – a třeba jen pro sebe, pro radost? Můžete to zkusit znovu a procvičíte si svoje prsty, mysl, ale i nohy.

Od září 2020 v Praze na Vinohradech opět otvíráme výuku hry na varhany jak pro začátečníky, tak i pro pokročilejší.

Kontakt pro zájemce: Václav Peter, tel.: 606859222

e-mail: org-peter@volny.cz; www.vaclav.peter.cz

Pronájem sborového bytu

FS ČCE v Černilově nabízí k pronájmu prostorný byt 4+1 v prvním patře fary. Preferujeme zájemce z církevního prostředí s chutí aktivně se účastnit sborového života a pomoci s údržbou zahrady a okolí kostela. Klidné prostředí, škola, školka, zdravotní a zubní středisko, sportovní vyžití, dobrá dostupnost do Hradce Králové. Více informací na tel. 737 334 400, 737 468 736.

MOJE CÍRKEV

letní radovánky
foto: Daniela Ženatá

Od horšího k lepšímu

Daniela Ženatá se narodila v Brně, vyrůstala v rodině se dvěma sourozenci. Po absolvování gymnázia vystudovala na Vysoké škole chemicko-technologické v Praze fakultu potravinářské a biochemické technologie, obor mléko a tuky. Za Daniela Ženatého se provdala v době, kdy oba ještě studovali, Daniel pak odešel na dva roky na vojnu, takže jejich rodinný život začal až ve Valašském Meziříčí, na první Danově farářské štaci. Daniela začala pracovat v tamní mlékárně, ne však nadlouho, narodil se první syn, pak druhý, pak třetí... Po osmi letech, v roce 1990, se odstěhovali do druhého Danova sboru, do Nového Města na Moravě, kde strávili dalších 15 let a tam se jim narodil čtvrtý syn. Poslední farářské místo, od roku 2005 do roku 2015, bylo v Pardubicích. Mělo to být místo závěrečné, místo toho se však v tomtéž roce manželé Ženatí odstěhovali do Prahy, když se Daniel stal synodním seniorem.

Kromě čtyř dětí mají Ženatí zatím devět vnoučat.

Kolik let jsi vlastně byla s dětmi doma? A co se stalo potom?

Doma s dětmi jsem byla 13 let. Když mi v Novém Městě končila poslední mateřská, ředitel tamní mlékárny, člen evangelického sboru, mi nabízel místo vedoucí výroby, ale tam se pracovalo od pěti hodin ráno! A tehdy mě napadlo, že bych mohla jít učit. Musela jsem k tomu ale ještě absolvovat tři semestry doplňkového pedagogického studia.

Na jaké škole jsi učila?

Nejdřív na základní. Pak jsem rok a půl pracovala jako sborová sestra, tehdy jsem si taky udělala státní zkoušku z němčiny a potom jsem začala učit chemii a němčinu na střední škole.

Byla jsi opravdu dlouho doma, navíc žena faráře. Dělal jsi takovou tu „paní farářovou“, u níž se předpokládá, že zastane všechno, co je potřeba? Nebo sis držela odstup?

Na faře je rušno vždycky. Ve „Valmezu“ jsme mívali často návštěvy, opravoval se kostel i fara. Nicméně měli jsme tři malé děti, takže sborové práce jsem se opravdu moc neúčastnila a nijak zvlášť to nevadilo. Pak v Novém Městě to už ale bylo o dost jinak. Je to sbor, vzniklý po tolerančním patentu, se spoustou přiřazených vsí, se spoustou zemědělců, kterým komunisti ukradli půdu, tradiční evangelíci, písmáci. Takže když jsme tam přišli, nastalo mírné zděšení, že paní farářová nehraje na varhany. Nebo že nedoprovází svého muže na všechny pohřby. Vcelku se to překonalo, bylo možné dělat i jiné potřebné věci. Ráda jsem zavedla a organizovala třeba rukodělný kruh, starala se o nástěnky, učila jsem v nedělní škole, zpívala v pěveckém sboru. Když byl Dan tenkrát už v synodní radě jako náměstek, dost často byl někde na cestách, na faře dost chyběl a pořád někdo zvonil. A sborová sestra tam nebyla. Takže ta očekávání, pokud šlo o mě, tam opravdu byla.

A v Pardubicích?

Každý sbor je úplně jiný. Pardubice, to je mladší městský sbor a sborová sestra tam byla odjakživa. Takže farářská rodina měla v tomhle smyslu klid, nezvonil skoro nikdo. Mohla jsem se věnovat tomu, co mě těšilo a zajímalo. ►

Dalo by se říct, v kterém tom sboru jsi byla nejraději?

To je opravdu těžké, každé to místo, kde jsme žili, je úplně jiné, všude je něco hezkého... Valašské Meziříčí – to byl první sbor, takže srdeční záležitost; Valašsko je překrásné, Valaši jsou srdeční, otevření; jenže to bylo ještě před revolucí, tím se to trochu kalilo. V Novém Městě bylo moc hezké, že tam byla parta maminek s malými dětmi, velká farská zahrada s pískovištěm a později i volejbalovým hřištěm, prostě komunita. Pořád se něco dělo, jak to ve velkém sboru bývá. Ráda jsem se také angažovala v seniorátním spolku Bratr Kálef a mnoho let jezdila v létě vařit dětem na tábory. A v Pardubicích – to už byly naše děti velké, jezdily na studia, já jsem učila na stavební škole, to bylo hezké zase jinak. Ve sboru bylo určitě velmi přátelské ovzduší.

Nakonec ses stala šéfredaktorkou Českého bratra. Myslíš, že jsi pro to měla předpoklady? Měla jsi nějaké zkušenosti?

V Novém Městě, už po revoluci, Jan Mamula, tehdy farář ve Sněžném, našel někde na půdě staré časopisy s názvem Českobratrské Horácko a napadlo ho, že by stálo za to časopis obnovit. Tak se na to s Danem vrhli. Jenže ještě nebyly moc počítače, lidé posílali články psané rukou, a protože my jsme už počítač na faře měli, já jsem příspěvky přepisovala a dělala korektury. Pomáhala jsem taky jako technický redaktor, jezdila jsem do tiskárny a rozvázela časopis po sborech.

A jak ses potom tedy dostala sem, do Českého bratra?

Někdy na jaře roku 2009 jsem si v Českém bratru všimla inzerátu, že hledají šéfredaktora. Tehdy mě totiž ten časopis začal víc zajímat, řídil jej Honza Mamula a grafiku dělal jeho syn, časopis byl najednou mnohem čtivější a atraktivnější. Když jsem potom ten inzerát viděla v dalším čísle znovu, už mě to zaujalo. Jak to že se nikdo nehlásí? To přece musí být hezká práce! Nemám to zkusit sama? Nebylo by to vlastně lepší než

učit? Zvládla bych to? Tenkrát poprvé se na to místo dokonce vypsalo výběrové řízení, tak jsem se nakonec přihlásila.

Jak to řízení vypadalo? Kolik lidí se tam hlásilo?

Byli jsme čtyři, šlo o rozhovor s některými členy tehdejší synodní rady. Ptali se mě, jak bych si tu práci představovala. Tehdy vycházel Český bratr každé tři týdny, 18 čísel v roce, tak jsem jim říkala, že tohle se mi nezdá, lepší by byl měsíčník. Taky se ptali na mé kontakty po církvi. Řekla jsem, že od studentských let jsem se motala mezi bohoslovci a s Danem jsme prošli Valašsko, Vysočinu, východní Čechy, mám tedy kontaktů až běda. A taky jsem pověděla o své zkušenosti s vydáváním Českobratrského Horácka. A pak

přišla zpráva, že mě vybrali. Ve škole mě moc pustit nechtěli, hlavně ne během školního roku, ale nakonec se domluvilo, že předám žákům pololetní vysvědčení a budu moct odejít.

Jaké byly ty začátky? Chtěla jsi něco změnit?

Ten časopis byl, trochu s nadsázkou, poněkud v rozvratu, šéfredaktor odešel opravdu náhle, už na jaře roku 2009 a nebylo vůbec jasné, co bude dál. Tak synodní rada požádala Tomáše Pavelku, který byl v redakční radě, aby místo

šéfa zatím zastával, pak na podzim mu dokonce nabídl, aby dělal šéfredaktora nastálo, ale to on odmítl, protože chtěl být nadále farář; vypsal o se tedy to výběrové řízení.

Když jsem začínala, říkala jsem si, že to první, co musím udělat, je dát do pořádku termíny – kdy je uzávěrka, kdy jde číslo do tisku. A zavedla jsem ten měsíční cyklus. Další naléhavá věc byla „rekonstrukce“ redakční rady. To taky nefungovalo,

občas někam „do terénu“, a jezdit z Pardubic opravdu není žádné drama, není to ani hodina jízdy, je to hlavní trať, vlaků plno, a luxusních!

Neplatili ti v ÚCK cestovné?

To ne, dostat se na pracoviště je každého věc. To neplatí žádný zaměstnavatel. Měla jsem roční jízdenku, úžasné bylo, že ta první léta se tak dokonce dalo jezdit i první třídou! A jezdit vla-

dotyční tam moc nechodili... Oslovila jsem postupně opravdu spoustu lidí. Asi do půl roku se podařilo dělnou a kreativní redakční radu sestavit.

Kolik vás bylo?

Deset. Faráři i laici, jedna členka za školy Evangelické akademie, jeden člen za Diakonii. Další věc, kterou jsem chtěla předělat, byly rubriky. S tím už mi pomáhala nová redakční rada, ale nějakou představu jsem mít musela. A změnila se taky grafika, zavedli jsme předělové stránky s obrázkem nebo s fotkou, šlo mi o to, aby to celé vypadalo trochu „moderněji“, obrázků a fotek bylo víc. Než se tohle všechno usadilo, trvalo to zhruba ten první rok.

Ty jsi vlastně několik let z Pardubic do Prahy denně dojížděla, jak jsi to nesla?

Ano, tohle trvalo šest let. Mně to ale vlastně nevadilo. Jednak to nebylo každý den, někdy jsem pracovala z domova, taky jsem jezdila

kem, to je přece nádhera. Hodně jsem ve vlaku pracovala, přečetla plno knih.

Co se změnilo, když byl Daniel zvolen v roce 2015 synodním seniorem?

Byli jsme nuceni se přestěhovat do Prahy, takže mně po šesti letech odpadlo to dojíždění. Na druhou stranu nastala zvláštní situace: jeden z manželů je hlava církve, druhý vede celocírkvní periodikum. Z obou stran trochu nepříjemné. Dan tehdy řekl, že jako paní farářová už jsem církvi darovala dost, po každém stěhování jsem si musela hledat novou práci se všemi nepříjemnými společenskými důsledky, a že pokud bych nemohla dál setrvat v té své pozici, rezignuje na funkci synodního seniora.

Dnes už nejsi jen šéfredaktorka, máš na starosti ještě další věci, co to je?

Jsem vedoucí úseku, který se jmenuje „mediální a publikační“. Kromě redakce Českého bra- ►

tra, kde vzniká také Sbírka kázání a Ekumenický bulletin, mám tedy na starosti pracovníky, kteří tvoří a spravují webové stránky, věnují se komunikaci a propagaci. Tohle všechno se ovšem za posledních asi pět let neobvykle rozrostlo.

Nezaměstnává tě to nadmíru?

Ano, zaměstnává. Nejen administrativa, ale i časté schůze, v minulých letech příprava církevních výročí... To všechno je práce, která mě baví určitě méně než časopis; takže ji teď ráda předám. Redakční práce mi ovšem chybět bude, ale jednu věc přitom vím jistě – když končím, musím odejít úplně. Můžu třeba na dálku občas s něčím pomoci, klidně udělám rozhovor, nějakou reportáž, seženu a upravím fotky, ale v redakční radě už nebudu. Není prostě dobré, když bývalý šéf zůstane. Je to totéž jako ve sboru, tam by taky bývalý farář neměl zůstat.

Máš za sebou víc civilních povolání, a teď, až na závěr, jsi v prostředí církevním. Je to jiné? V čem?

Já mám dojem, když se dívám zpátky na tu řadu různých zaměstnání, že to bylo pořád od horšího k lepšímu. Ve valašskomeziříčské mlékárně jsem pracovala hned po škole. Pro mladou holku trochu drsné prostředí. Neznám sprostší lidi než ženy dělnice, byly horší než chlapi! To byla fakt škola života. Všechno další už bylo lepší, v mlékárně v Novém Městě byly mámy od rodin, starší hodné ženské. Ve školství, to je samozřejmě úplně jiné prostředí, celkem respektovali, že můj muž je farář; pravda, bylo to už po revoluci. Občas, třeba na nějakých sešlostech, oslavách, hlavně když se něco vypilo, zapřádali někteří řeč na víru a náboženství. Kantoři jsou většinou otevření, přátelští a vnímaví lidé, co se umějí věnovat mládeži, a tak mě často překvapilo, jak jsou v této oblasti plni předsudků a zoufale ploší. Takže práce v církevním prostředí – tady v Ústřední církevní kanceláři a v redakci Českého bratra – je bez debaty nejlídnější.

Máš nějaké představy, co dál? Určitě nebudeš zahálet.

Jsem tu už čtyři roky jako důchodce a musím říct, že sil mi trochu ubývá. Poznám to podle toho, že to, co mě tolik nebaví, mě tíží čím dál víc. Takže mám pocit, že odejít opravdu chci. Danovi končí funkční období za rok a půl, po tu dobu tedy budeme ještě v Praze. Přes léto hodlám opravdu odpočívat, na chalupě budu mít často vnoučata, chystají se tam

nějaké opravy... A představuji si, že od podzimu začnu s nějakou malou prací, administrativně nenáročnou, možná v církvi, možná ne... Tak bych se chtěla vrátit k němčině, ta by potřebovala občerstvit. Mým celoživotním koníčkem je fotografování a vášní pletení, i na to snad bude víc času.

Jako závěrečná epizoda to tady stálo za to, ne?

Určitě ano. Ale já jsem dělala ráda všechno, ať v mlékárnách, nebo ve školství, nebo tady v církvi. Věci naprosto odlišné, ale smysluplné a hezké.

Chtěla bys nakonec čtenářům Českého bratra něco vzkázat?

Ano. Milí čtenáři, předplácejte si Českého bratra a doporučujte jej dál. Každý časopis žije ze svých abonentů. Pokud vám na naší církvi záleží, podporujte ji svobodně svými nápady, energií a nadšením, prací ve sboru i finančně. Nikdo jiný to za vás neudělá.

připravila Jana Plíšková, foto: respondentka

A fakultu studuj rád

Fascinující střetávání příběhů víry či nevíry

Proč zvykli jsme si snadno žít
A málo studovat
Oč v budoucnosti má nám jít
Jak exegetovat?

Proto přemýšlej
Proto víru měj
A fakultu studuj rád
Zkus jednou vážně studium brát
Studentem se stát

Takto jsme si známou píseň („Přemýšlej, děkuji a služ“; Svítá 273) před několika lety s pár studenty Evangelické teologické fakulty z legrace přetextovali. Prvotním záměrem bylo nabídnout účastníkům každoročního fakultního vánočního večírku lehké a vtipné hudební číslo. Domnívám se, že nás ale tato „Píseň studenta teologie“ nakonec provázela více, než jsme původně předpokládali. Stala se nám jakousi hymnou, ke které jsme se čas od času vraceli.

„A fakultu studuj rád,“ vyzývá refrén písně studenta. A ten často tuto výzvu ani slyšet nepotřebuje a studuje rád, protože studium na ETF – alespoň někdy – radost je. Je radost stát se svědkem upřímného nadšení vyučujících: Ti jsou svou látkou mnohdy tak zaujati, že se jim snad i jejich sny musí zdát v jednom z cizích starověkých jazyků. Je radost rozhlédnout se a uvědomit si šíři toho, čím vším se lze na fakultě zabývat.

Nabídka bohatá

Možnosti jsou velkorysé, takže každý student má příležitost najít si to, co ho nejvíce naplňuje. Radost lze také najít v rozvinutých zahraničních vztazích fakulty, a to dokonce poměrně snadno, neboť nabídka různorodých cizokrajných teologických či archeologických dobrodružství výrazně převyšuje studentskou poptávku.

Já sám jsem tuto radost nejvíce nacházel ve společenství lidí, kteří se kolem fakulty pohybují. Studentů teologie není hodně, o to užší vztahy mezi nimi ale panují. Když se k tomu přidá otevřenost vyučujících a jiných zaměstnanců fakulty, vzniká jakýsi svébytný akademický ekosystém; v něm je i tomu sebe nesmělejšímu člověku nabízen studentský život, ve kterém nikdy není daleko k dobrým rozhovorům, smíchu a pozvánkám na společnou kávu či jiné nápoje.

Studenti teologie vůbec tvoří zajímavý druh lidí. Ano, každý student jakéhokoliv oboru má svůj příběh a důvod, proč šel to či ono studovat. Když se ale dnes někdo rozhodne jít studovat teologii, má pro to většinou hodně dobrý důvod. Snad i proto bylo na fakultě vždy o čem mluvit a vždy komu a čemu naslouchat; střetávání příběhů víry či nevíry z různých prostředí, církví, společenství či ne-společenství pro mne bylo fascinující.

Cesta poznání

„A fakultu studuj rád.“ Občas to člověk potřebuje slyšet. Studium teologie totiž není jednoduché – alespoň pro mě nebylo. Je potřeba to brát vážně, jak nás píseň nabádá, ne však pouze jednou, ale zas a znovu. Po odražení útoku jednoho starodávného jazyka na nás udeří druhý (a pak třetí); po první úspěšné souborné zkoušce jich zbývá už „jen“ sedm; po přečtení jedné knihy se otevrou nové souvislosti, do jejichž proniknutí ale vede cesta několika dalšími tlustými tituly... To vše vyžaduje, abychom se vždy znovu odhodlávali k tomu stávat se opět studenty.

Na studiu ETF mi tohle ale nepřipadalo jako to nejtěžší.

Metafora cesty patří k metaforám nejdělejší, obraťme se k ní proto i nyní. Studium teologie je jako vydat se na cestu: Musím alespoň trochu vědět, kam mířím, musím mít odkud brát na ▶

cestu sílu a musím se k ní vůbec odhodlat. Od jiných cest je ale cesta teologická odlišná v tom, že to nejtěžší na ní nejsou desítky kilometrů v bolavých nohách nebo dramatická převýšení; věc, která pro mě během studia znamenala největší výzvu, byla opustit to, co jsem si na cestu přinesl s sebou.

Poznali to už i Izraelci v dobách Mojžíše. S velkou slávou a vděčností sice vyšli z egyptského zajetí vstříc zaslíbené zemi, trvalo to ale ještě hodně dlouho, než Egypt doopravdy opustili. S námahou dlouhé cesty pouští se jim totiž do mysli kradou vzpomínky na to, jaké to bylo dřív, předtím, než se na cestu vydali. Jsou to vzpomínky zrádné, vzpomínky, které naschvál dávají do kontrastu to nejtěžší z přítomnosti s tím nejlepším z minulosti.

„Vzpomínáme na ryby, které jsme v Egyptě měli k jídlu zadarmo, na okurky a melouny, pórek, cibuli a česnek...“, slyšíme náрек z jedenácté kapitoly knihy Numeri. Život v Egyptě asi lehký nebyl, zároveň byl ale přímočarý, jistý, se zřetelnými pravidly a hranicemi. Tolik a tolik cihel denně a jídlo a nocleh jsou jisté. Putování po poušti je

oproti tomu nevyzpytatelné, komplikované a často připomíná spíše marné bloudění.

Izrael se proto, aby došel do zaslíbené země, musí nejprve ztratit na poušti a uvědomit si, že ještě neopustil tu zemi, ze které vyšel.

Zdá se mi, že se studiem teologie to pro někoho může být podobné. Studium teologie po nás totiž vyžaduje, abychom také něco opustili: Abychom opustili sami sebe. Studovat teologii tedy znamená klást si otázky, které v nás probouzí to, co v nás jindy niterně a spíše tiše přebývá. Na čem vlastně stojí moje víra? Co si počít s nekonečnou pluralitou názorů a náboženství? Co když mi historická kritika rozkrájela Bibli na kousíčky? A hodím se vůbec k práci v církvi? Těch otázek může být dost a bývá snadné se v nich ztratit. Vybízí nás ale nakonec k reflexi toho, s čím jsme na fakultu, vědomě či nevědomě, přišli. Něco jistě ob stojí a je to tak dobře. Některých představ o tom, kdo jsem já a kdo je Bůh, bude ale potřeba se vzdát. I to je dobře.

Přetváření vlastní víry

Troufám si říct, že studium teologie by ze své podstaty mělo vést k takovéto vnitřní transformaci. Toto nové přetváření a utváření vlastní víry, které v některých chvílích může mít podobu zápasu, bolí. Sám jsem si mnohokrát (i s výhledem na budoucí potenciální farářskou práci) posteskl stejně jako ti Izraelci: Nebylo by lepší vrátit se k něčemu jinému? Nebylo by jednodušší místo té práce s živým, různě promlouvajícím (a mlčícím) Božím slovem, místo práce s lidmi (taková práce není nikdy hotova) a místo spoléhání na Ducha Svatého, který si stejně vane, kudy chce, se v životě zabývat něčím pevně daným a jasně ohraničeným?

Nyní mám už fakultu za sebou a věřím, že stojí za to se takto na pár let trochu ztratit na poušti. Stačí jen na nějakých pět až deset, nemusí jich hned být čtyřicet. Věřím, že stojí za to sestoupit až na hlubinu: na hlubinu biblickou, teologickou, vnitřní. Studium na ETF takovýto výlet nabízí a já jsem rád, že jsem taléta mohl v dobré společnosti dalších poutníků absolvovat.

Jordan Tomeš, farář

převzato z Křesťanské revue 1/2020

Jak to bylo, když nebyly

Bohoslužby v době karantény

Od 15. března se v našich sborech několik nedělí vůbec nekonaly bohoslužby. Pro mnoho křesťanů věc do té doby nepředstavitelná. Nyní, v polovině června, už se opět scházíme, většinou však v menších počtech, s rouškami a s menší či větší nejistotou, s otázkami. Otázka, zda si máme podat ruku, je z těch spíše úsměvných.

Hlavně se ale scházíme svděčností. Protože nám je více než dříve zřejmé, že nedělní setkání v kostele není samozřejmost ani povinnost, ale radost, dar a příležitost. Uvědomili jsme si, jak moc nám chybí, když v neděli ráno nikam nejdeme.

Zkusila jsem si udělat obrázek o tom, co pro nás a naše slavení bohoslužeb karanténa znamenala.

Položila jsem k tomu čtyři otázky, postupně se u nich zastavím a zkusím shrnout odpovědi.

1. Co vám nejvíc chybělo, když se několik nedělí bohoslužby v kostele nekonaly?

Mnohým chybělo společenství, setkání s lidmi, pohled do očí, podaná ruka.

Z odpovědí:

- Káva a povídání po bohoslužbách.
- Nedělní ráno, které je jiné. Sváteční den, sváteční oblečení. Cesta do kostela, která je časem k usebrání. Jedna starší se sestra mi řekla, že jí v posledních letech, kdy už ji někdo musí na bohoslužby vozit, chybí právě ta cesta pěšky.
- Bohoslužby jsou sdílená událost. Těžko je něco může nahradit.
- Prostor modlitebny. Je jiný než obývací pokoj, kde jsme teď celý týden. Zvláště pro děti je těžké se na to, že je neděle a bohoslužby, doma soustředit.

2. Nahradili jste (si) bohoslužby v kostele něčím nebo nějak doma sami? Sledovali jste je, sami připravovali nebo četli...? „Navštívili“ jste (virtuálně) jiné sbory?

Hodně z nás nějaké bohoslužby sledovalo. Na internetu, v rozhlasu, televizi. Faráři poskytovali napsaná kázání nebo bohoslužby k poslechu nebo videa. V některých sborech byly nahrávky předtočeny dopředu, někde se vysílaly v přímém přenosu. V některých sborech se na bohoslužby přes internet propojili, jednotlivci se třeba střídali ve čtení biblických textů nebo modlitbách. Po bohoslužbách pak následoval na dálku rozhovor.

Právě na internetu byla (a je) nabídka pestrá, mohli jsme se takto virtuálně „podívat i jinak“, což leckdo rád udělal. Každý ale možnost připojit se k internetu nemá. K takovým se dostávala tištěná kázání, lidé ze sboru si telefonovali. Více lidí v anketě zmiňovalo s vděčností kromě bohoslužeb v televizi a rozhlasu také televizi Noe. V některých domácnostech se bohoslužeb účastnili všichni a aktivně, společná bohoslužebná slavnost a zpěv, případně i s hudebními nástroji, to bylo nové a nečekaně silné.

Ve spoustě odpovědí se ozvala vděčná a velmi pozitivní odezva na každodenní Slovo na doma. Je to povzbuzení, tak akorát dlouhé. A zrcadlí pестrost naší církve i jejích farářů. Opakovala se prosba, aby toto Slovo zůstalo zachováno. ►

Některé z odpovědí:

- Měli jsme online večerní modlitební setkání s přáteli.
- Pro vnitřní usebrání potřebujeme změnit prostředí, slyšet slovo odjinud, setkat se s jinými lidmi, vykročit z okruhu svých starostí, získat odstup a nadhled.
- Tato doba mi pomohla uvědomit si, že přítomnost v kostele není pro setkání z Bohem nutná podmínka.
- Jako venkovský farář jsem vděčný, že lidé na online přenášené bohoslužby reagují. A to víc, než když se bohoslužby konají normálně.

3. Myslíte, že toto období mělo/má/ bude mít nějaká pozitiva (týkající se bohoslužebného života církve)?

Fakt, že bohoslužby najednou nebyly nebo prostě byly jinak, nás zastavil. Právě toto zastavení může přinést své ovoce. V podobě otázek, co je to podstatné, co vlastně bohoslužby jsou, co je to liturgie a jaký má význam.

Leckde se společenství více aktivizovalo. Lidé si více telefonovali, někde dokonce udělali krok k tzv. „kartotékovým členům“. Zavolali, seznámili se, nabídli pomoc. Paradoxně jsme s některými lidmi byli spojeni více než v běžné době. Naopak možná zůstali nepovšimnuti nebo odstrizeni ti, kteří přijdou občas, anonymně. Karanténa přinesla výzvu přemýšlet, zda a jak dělat něco jinak, potřebu zamyslet se, koho chceme oslovit. Abychom v církvi „nedávali odpovědi na otázky, které ale nikdo neklade“. Naučili jsme se využívat více techniku, hodně věcí se dá vyřídit na dálku, i staršovstvo se tak může „sejit“, podobně konfirmandi, mládež nebo třicátníci.

Ve sborech, kde se začaly nově vysílat bohoslužby online, se diskutuje, zda s tím pokračovat i v době, až epidemie skončí. Dost lidí, kteří se do kostela dostat nemohou, by to uvítalo. Zároveň se ukázalo, že by bylo užitečné pomoci technikou těm starším, kteří ji nemají nebo neumějí používat, ale právě pro ně by to bylo dlouhodobě důležité. Víc lidí zmiňuje jako pozitivní, že se

začínají používat při večerí Páně kalíšky jako alternativa k jednomu společnému kalichu. Dříve třeba neměli odvahu říct, že by o to ve svém sboru stáli.

4. Jak pociťujete to, že se v době zavřených kostelů delší dobu nevysluhovala večere Páně (VP), nebo naopak to, že se nějakým způsobem na dálku vysluhovala?

Odpovědi na tuto otázku se velmi různí. Asi jako se různí českoslovenští evangelíci. Z odpovědí, které jsem dostala:

- Sledovali jsme bohoslužby online a přitom jsme si vysluhovali VP navzájem.
- Nebyly bohoslužby, nebyla večere Páně. Byl to divný čas, a to k tomu patřilo.
- Zvláště proto, že karanténa zahrnovala i dobu Velikonoc, bylo to bez VP hodně těžké. Jsem ráda, že jsem se mohla účastnit „na dálku“.
- K VP patří společenství. Stojíme v kruhu, zpíváme, přejeme si pokoj. Musela jsem se smířit s tím, že tohle nějaký čas nebude.
- VP mi nechyběla (kupodivu): „Něco, z čeho máš radost, když to je, ale po čem se ti nestýská, když to momentálně nemáš.“

Před Velikonocemi dostaly sbory v této věci dopis od synodní rady, která vyzývala k tomu VP spíše nekonat, odložit ji až na dobu, kdy bude opět možné se scházet.

Vyjímám z dopisu: „Vnímáme tento čas jako příležitost především k domácím pobožnostem a osobním modlitbám. S povděkem přijímáme z různých míst nejen naší církve službu Slova prostřednictvím elektronické komunikace jako způsob, jak spolu nadále zůstat v kontaktu i v této době. Přitom je dobré mít na paměti, že elektronická média nám nemohou zprostředkovat ty momenty našeho slavení, při kterých je nezbytnou součástí fyzická přítomnost a bezprostřednost. Blížící se velikonoční svátky jsou v našich sborech i srdcích obvykle spojeny se slavením večere Páně i s případnými křty. Svátosti jsou svou podstatou jednání, jež má nezbytnou

fyzickou stránku. Nutně k nim patří společné sdílení chleba a kalicha, resp. křest vodou, a proto je nelze prostředkovat elektronicky ani jinak na dálku.“

Slovy teoložky Tabity Landové: „Domnívám se, že večere Páně je ze své podstaty dění, které vyžaduje tělesnou přítomnost společenství – Kristova těla. Smyslem večere Páně je spojovat věřící s Bohem a se sebou navzájem. Právě při večeri Páně

se ukazuje, že Kristovo tělo – církev – není nějaká imaginární nebo virtuální realita, ale hmatatelná skutečnost. Pokusy přemostit faktické fyzické odloučení tím, že se spojíme přes internetovou síť, vždy budou za tímto základním předpokladem pokulhávat. Setkání tváří v tvář lze do určité míry kompenzovat jinými způsoby komunikace, ale nelze je jimi v plnosti nahradit.“

Jsem vděčna všem, kdo mi na otázky odpověděli, a dali nám tak do svých nedělí nahlédnout. A jsem také vděčna, že už se bohoslužby zase konají.

Co dodat? Divný čas. Navštěvuji občas kamarádku, která se léčí s depresemi. Je ráda, když můžeme spolu slavit bohoslužby s večerí Páně, protože z důvodu nemoci sama do kostela chodit nemůže. Letos na Zelený čtvrtek jsme se sešly u ní na zahradě. Po VP se kamarádka začala modlit. Přimlouvala se za své psychicky nemocné přátele, kteří jsou někde doma v izolaci stále, karanténa nekaranténa, vycházet ven nemají sílu nebo odvalu. Uvědomila jsem si nouzi, kterou zažívají někteří lidé dlouhodobě. Uvědomila jsem si sílu bohoslužeb i večere Páně. Děkuji Pánu Bohu, že on vychází vstříc nám, on přichází do našich stavů bídy a nouze. Různými způsoby, cestami. Službu Boží stav nouze nezastaví. Naopak.

Lenka Ridzoňová, foto: ©Benfoto

ROZHOVOR S FARÁŘEM A MODERÁTOREM PAVLEM KLINECKÝM

Práce před kamerou mi bude chybět

O spolupráci na pořadu Uchem jehly

Evangelického faráře Pavla Klineckého (*1954) mnozí znají nejen zpoza stolu Páně, ale také z obrazovek České televize, kde několik let uváděl pořad Uchem jehly. Kromě toho byl dlouhá léta farářem ve sboru v Praze-Modřanech a v Praze-Strašnicích, od

listopadu 2016 působí v severočeských Třebenicích. S manželkou Milenou má čtyři děti. Na jaře letošního roku jeho spolupráce s Českou televizí skončila. Poprosili jsme ho, aby se s námi podělil o svoje zkušenosti, které v při natáčení nasbíral. ►

Prosím vás, povězte mi – jak se stane farář televizním moderátorem?

Já jsem měl od dětství rád mikrofon. Rozhlas, natáčení, mluvené slovo, hudbu. Po revoluci jsem začal pomáhat v rozhlasu, seděl jsem v církevních a ekumenických mediálních radách. Pak jsem natočil pro Českou televizi několik Svátečních slov, kromě toho i řadu rozhlasových a televizních přenosů bohoslužeb, tzv. živáků. V roce 2010 mě oslovili z televize s nápadem na *talk show*, do které chtěli faráře jako mode-

rátora. Vybrali několik kandidátů. Říkal jsem si, tak dobře, to nebude tolik práce. Pak přišly kamerové zkoušky a na nich se ukázalo, že jsem zůstal sám. Někteří to odřekli, někteří nebyli vybráni. Mně řekli: „Máte svůj pořad.“ Odpověděl jsem jim, že to je vyloučeno, že nejde, abych při práci ve velkém sboru dělal každý týden jeden díl. A tak nabídli půlku brněnské redakci, která moderování svěřila kolegovi Czendlíkovi. Mysleli jsme, že natočíme pár dílů a do roka, do dvou bude konec. Nevěděli jsme, jak dlouho to budeme točit. A najednou z toho bylo deset let.

Pořad Uchem jehly jste moderoval od roku 2011, zároveň jste působil dlouhá léta jako farář ve sboru v Praze-Strašnicích. Jak se dala tato dvě náročná povolání skloubit?

Těžko. Ale měl jsem dobrou školu v tom, že jsem při těch Strašnicích téměř po celou dobu byl buď v seniorátním výboru, anebo jsem byl prvním náměstkem synodního seniora. Úvazek na synodní radě skončil v roce 2009. Znovu jsem už nekandidoval, abych se mohl víc věnovat práci ve sboru. Když přišla nabídka od televize, doufal jsem, že to nebude tak náročné jako synodní rada. Přípravovali jsme 24 pořadů za rok, takže se to dalo zvládnout. Vždycky se točily čtyři najednou, abychom ušetřili peníze České televizi. Na rozdíl od Zbigniewa, který si točil každý zvlášť.

Jak jste si našel cestu k moderování? Farář a moderátor jsou dost vzdálené profese...

Od fakulty jsem se zajímal o tzv. nenáboženskou interpretaci evangelia, o rozhovory nejenom s křesťany, ale i s nekřesťany. Pan farář Funda mi kdysi řekl: „Víš, já kážu pro lidi, kteří tam nejsou; kdyby přišli.“ Oslovilo mě to na celý život. Při psaní kázání jsem si vždycky představil pár svých necírkevních kamarádů, jak sedí v kostelní lavici a já jim chci něco říct. Chtěl jsem mluvit s lidmi mimo církev. Televize mě navnadila tím, že to neměl být náboženský pořad, nýbrž rozhovor dvou lidí, kteří mají co říct, ale s duchovním přesahem. To bylo ono. Chtěl jsem spojit.

V pořadu jste se střídal s katolickým knězem Zbigniewem Czendlíkem. Jak tato spolupráce vznikla a jak fungovala?

Nenazval bych to spoluprací. Brněnská redakce, s níž Zbigniew točil, to je jiný tým, jiný způsob práce. My jsme se spolu viděli jen jednou, když jsme byli s manželkou na dovolené v Mistrovicích u Letohradu a udělali jsme si výlet do Lanškrouna. Šli jsme kolem katolické fary a já jsem zazvonil. Dali jsme si kafe, popovídali, bylo to hezké. Milý člověk. Zbigniew o Uchem jehly dokonce vydal knížku. V ní o mně není nic. Takže nikoli spolupráce, jen schvalování hostů a scénářů, protože brněnská redakce působila jako náš nadřízený.

Za těch devět let jste se před kamerou potkal s desítkami hostů. V té záplavě vám samozřejmě nemohli utkvět všichni. Kteří se vám do paměti vryli a proč?

Vryli se mi, protože natáčení bylo velmi silné. Na fotografu Janu Šibíkovi bylo vidět, že se raději než slovem vyjadřuje fotografií. Při rozhovoru se koukal plaše trochu stranou, ale pak se rozjel a bylo to krásné. Ondřeje Vetchého jsme dlouho uháněli, a když jsme skončili natáčení, nechtěl jít domů. Seděl tam a říkal: „Počkej, musíme to ještě strávit, to byla síla...“ Rád vzpomínám na Tomáše Halíka, výborně jsme si rozuměli. S režisérem Františkem Filipem jsme se domluvili, jak začneme rozhovor, a když se pustila kamera, začal úplně jinak. On si to na mě nachystal, aby rozhodil scénář a rozhovor dostal život. Krásné! Nebo Daniela Drtinová – nádherný rozhovor. Žena s hlubokými duchovními zkušenostmi. Představoval jsem si moderátorskou dračici a přišla tichá, pokorná žena. Soudní psychiatr Sláva Hubálek, „zpovědník vrahů“, který se nedožil uvedení pořadu. Farářka Irenka Škeříková. S tou to bylo fantastické. Vypadl nám host dva dny před natáčením! Volal jsem Ireně den předem. Natočili jsme ji bez scénáře a bylo to výborné. Když se to pak vysílalo, telefonoval jsem jí, ale její kamarádka mi odpověděla: „Víš, ona už je jinde, už se dívat nebude.“ Irenka výsledek neviděla.

V pořadu Uchem jehly jste zprostředkovával divákovi hlubší pohled do nitra hosta. V čem byla tato setkání obohacující pro vás? Byla tam nějaká zpětná vazba?

Zcela nepochybně. Tady bych se asi střetl s řadou teologů, kteří by namítli, že laciné analogie přes hranice náboženství jsou povrchní. Ale já jsem často nacházel společnou řeč i leckteré hodnoty. Buddha řekne, že cílem je rozpuštění v „nic“; pro mě je cílem království Boží, ale Mistr Eckhart si tam nahoru taky napsal „nic“. A najednou vidím, jak to vnímá můj host. Jak

to svoje rozpuštění v „nic“ prožívá. Neví, co to bude, ale ví, že to je to ono. Uvědomil jsem si, že to cítí podobně jako já přebývání v Boží blízkosti. Tak jsem při natáčení vnikal do nejrůznějších podob vnímání duchovna různých jiných náboženství, novopohanů nebo „něcistů“, jak je nazývá Tomáš Halík.

Přihodilo se vám při moderování něco, u čeho jste se tak říkajíc zapotil?

Ano, víckrát. Když se uprostřed rozhovoru Ondra Vetchý dal do pláče a já jsem nevěděl, co říct. Dlouho jsme mlčeli. Mezery stříhli, ale nechali tam to moje zaskočení. Nebo když na mě Jan Šibík skoro vykřikl. Popisoval situaci v Africe, kde střílejí děti před očima jejich matek, a zeptal se mě: „Jak tohle může Pán Bůh dopustit?“ I tehdy jsem zmlkl. Dokonce jsem jednou před kamerou

dostal kvůli zdravotním obtížím mikrosnů. Vyprávěl jsem to Pavlu Andělovi, a ten říká: „To nic není, mně jeden host v Noci s Andělem usnul na hodinu.“

Vždycky, když jsem vás v pořadu sledovala, nemohla jsem spustit oči z černého klavíru, něměho účastníka vašich rozhovorů. Kde se to vlastně natáčelo?

Ve Strašnicích na faře, posléze v Třebenicích na faře. S tvůrci jsme se shodli, že jestli ten ►

pořad má vyvolat atmosféru přátelské návštěvy, ve studiu to nepůjde. Hledal se vhodný prostor. První dva díly, ty pilotní, se točily v divadle Na Fidlovačce. Potom si všimli klavíru u nás na faře, zkusili jsme to u něj a šlo to. Klavír dodal pořadu tvář. Moje manželka připravovala různé pochoutky, které byly i před kamerou. Na jídlo se zvali všichni ze štábu, protože při natáčení panovala velmi domácká atmosféra. Když jsme se pak stěhovali do Třebenic, tak jsem ten klavír vezl jenom kvůli natáčení.

Jak vaši hosté reagovali na to, že jste evangelický farář?

Cítil jsem, že skoro všichni měli na začátku strach. Někteří dokonce takový, že odmítli natáčet. Asi se lekli toho, že je budu zkoušet z Desatera nebo je grilovat na tom, jestli nejsou rozvedení, jestli nemají nějaké bokovky a podobně. Měl jsem takový trik. Věděl jsem, že při prvním, seznamovacím rozhovoru se musím do pěti minut trochu shodit nebo říct nějaký vtípek. Oni pak zjistili, že farář je normální člověk, jen má k tomu tu vertikálu. A napětí povolilo. Herečka Lilian Malkina mi hned na začátku rozhovoru důrazně oznámila: „O religii mluvit nebudeme! Já jsem ateistka od hlavy až k patě.“ Já jsem se s ní potřeboval domluvit, jak se budeme při natáčení oslovovat. Ona řekla: „Mně říkají Lilian.“ A já: „Já jsem Pavel.“ Jí se rozzářily oči: „Pavel? Pavlíku!“ Od té doby mě měla tak ráda, že ještě měsíc po natáčení za mnou přijela s kamarádkou do Třebenic, aby mě té své kamarádce ukázala.

Setkal jste se v církevním prostředí s nějakými ohlasy?

Ano. Odložím takové to vtipkování, když mi lidé říkali „naše televizní hvězda“. Postupně se mi začali svěřovat, co se jim líbilo. Negativní reakce přicházely hlavně od starších dam, kterým vadilo, že mám prý moc krátké vlasy. Taky mi říkaly: „Pánovi nemá být vidět ohryzek. To si zakryjte.“ Od té doby jsem nosil šály.

Které reakce převažovaly?

Určitě ty pozitivní. A to i z veřejného prostoru. Ne že by ty negativní nebyly, ale ti lidé asi neměli zapotřebí mi to říkat. Na televizním webu se objevovaly takové ty obecné, typu „církev je špatně“, ale to jsem moc nečetl.

Hosty jste si vybíral sám?

Vždycky to byla dohoda. Režiséři, dramaturgyně a já jsme dali dohromady jména, přičemž jsme měli vzájemně právo veta, ale zdůvodňovali jsme si to.

Vaší velkou láskou je hudba, sám hrajete výborně na klavír a na varhany. Muzikantská kariéra vás nelákala?

Asi do mých 14 let se počítalo s tím, že ze mě bude profesionální klavírista. Pak z toho sešlo, vystudoval jsem strojní průmyslovku a vyučil se automechanikem. A nakonec jsem šel na teologii. Za klavíristu se nepovažuji. Možná mám nějaké

s Irenou Škeříkovou

obdarování, dar okamžité transpozice a harmonizace, ale když mi dáte Beethovena, noty, je to bída. Umím slušně doprovodit společný zpěv, ať už při bohoslužbách na varhany, anebo s mládeží s kytarou a dalšími nástroji. Ale je to takzvané vydřené. Když něco děláte 40 let, tak to nemůžete neumět.

Momentálně působíte jako farář v Třebenicích. Severní Čechy se dodnes potýkají s následky odtržení Sudet. Pociťujete to i ve svých službách?

Naprosto jednoznačně. Farář Zdeněk Bárta říká, že tam jsou ty Sudety i ve stromech. Já mám tamější lidi moc rád, jsou fajn, ale je znát určitá nedůvěra, odstup. Nikdy jsem netušil, jak jsou severní Čechy nádherné, co se týká přírody. Je to kouzelný kraj. Ale určitá traumata tam v lidech jsou.

Vaše spolupráce na pořadu Uchem jehly se uzavřela. Nebude vám chybět?

Ano, bude. Už mi i chybí. Chybí mi ten tým, ti lidé, se kterými jsme si na sebe za těch deset let zvykli. Mám je rád, i když jsem se třeba s někte-

rými střetl. A pak mi, přiznám se, trochu schází i práce před kamerou a ten tvůrčí proces. Líbí se mi, když se něco tvoří.

Jaké máte profesní vyhlídky?

Chystáte něco?

V Třebenicích mám povolací listinu do roku 2022. Vypadá to, že se pak s manželkou přestěhujeme do Prahy, kde mám malý byt, a budeme žít jako důchodci. Jak říká moje manželka – budeme chodit do parku sypat ptáčkům, aby jim to neklouzalo. Pokud mi někdo dá nabídku, na niž budu stačit, jsem ochoten ji přijmout. Ale jinak nemám vůbec žádný plán. Plány má Hospodin a já jsem jim otevřen.

Přípravila Adéla Rozbořilová

foto archiv respondenta a České televize

HLAVU VZŮRU

Jak komunikujeme a jak nás to ovlivňuje?

Ke komunikačním stylům v církvi

Na léto si pojďme vzít alespoň zdánlivě lehké téma – komunikaci. ČCE čekají změny – jedna je jistá a již z velké části rozmyšlená (přechod na samofinancování a související ekonomické a organizační dopady), druhá zatím nemá jasné obrysy (náš další rozvoj). Komunikace je naprosto zásadní element každé větší změny. Společně budeme uvažovat, proč to tak je a jak by měla vypadat. Ve druhé části článku si promluvíme o různých komunikačních stylech a zkusíme odhadnout, kde na škále různých komunikačních (a pracovních) stylů by se mohla ČCE umístit.

Komunikace v čase změn musí poskytnout informace a vytvořit důvěru

Důvod, proč je komunikace při velkých změnách v jakékoliv organizaci důležitá, je jasný,

velká změna se totiž nějakým způsobem dotkne všech jejích členů. A bát se změn a dobrodružství k lidské přirozenosti patří. Tolkien to při líčení národy národa Hobitů vystihl velmi pěkně.

Komunikace při změně v organizaci má čtyři základní části: První odpovídá na otázku proč, vysvětluje, příčinu změny. Typicky je to nějaká proměna v okolním světě a často už jen to, že je jasně pojmenována, přináší úlevu. Druhá část objasňuje, jak bude organizace na změnu reagovat – nabídne novou vizi, která odpovídá vzniklé situaci. Třetí část řeší otázku jak: Jakým způsobem bude organizace svojí vizi naplňovat, včetně hlavních kroků a jejich načasování. Čtvrtá část pak vysvětluje, jak přesně budou dopady na různé části organizace či konkrétní osoby vypadat a co se od nich očekává. ▶

Taková komunikace plní několik cílů: Snižuje obavy z neznámého – pojmenovaného nebezpečí se většinou bojíme méně. Dá nám konkrétní informace, které potřebujeme, abychom věděli, co máme dělat a byli schopni domyslet dopady změn do našeho profesního (a případně i osobního) života. Buduje důvěru – věrohodná komunikace indikuje, že vedení je kompetentní. A pokud se později ukáže, že komunikace byla pravdivá (tj. že se skutečně dělá to, co bylo dříve ohlášeno), důvěra dále roste, protože je zřejmé, že na to, co vedení říká, je možné se spolehnout.

Výše popsané musí být srozumitelné – většínou se vše vejde do jednoho dokumentu, který je srozumitelný lidem na všech úrovních a různého vzdělání. Zpravidla se vedení snaží, a to i ve větších organizacích, takový dokument vysvětlit osobně – aby se zvýšila jeho věrohodnost a také, aby bylo možné rovnou odpovědět na nejpálčivější otázky.

V úvodu jsem zmínil dvě změny, které před námi stojí. Jsem přesvědčen, že na tu první – přechod na samofinancování – jsme po všech stránkách velmi dobře připraveni. Díky úsilí vedení ČCE i řady dalších lidí je soubor opatření, která jsou navržena, nejlepší z řady možných alternativ. Jediné, co z pohledu běžného člena církve chybí, je komunikace, která by vše dobře vysvětlila a podala potřebné informace ve stravitelné podobě.

Historické komunikační a pracovní styly v organizacích – jak vznikly a v čem mají své limity

Zatím jsme mluvili o komunikaci v době velkých změn. Platí ale obecně, že způsob komunikace („komunikační styl“) velmi dobře vypovídá o tom, jak daná organizace funguje. A zásadně ovlivňuje způsob práce a myšlení v každé organizaci. Pojdme se tedy podívat, které jsou základní komunikační styly.

První bych nazval úřednický. Přirozeně vznikal tak, jak lidská společnost rostla a stávala se komplikovanější, a tedy bylo nutné zavádět pravidla všeho druhu. Tento styl komunikace a práce se snaží problém vyřešit tím, že pro něj

vymyslí vhodné pravidlo. Nejčastější slova jsou řád, směrnice, zápis, zadání a plnění úkolů, kontrola a revize. Dokumenty jsou dlouhé a nezáživné. Toto vše je důležité – bez zákonů a pravidel bychom se propadli do chaosu. Tam, kde tento styl převládá, zároveň vzniká prostředí, které klade hlavní důraz na formální záležitosti – jestli byl úkol správně schválen a jaké je jeho přesné znění; spíše než jaký je jeho smysl. Mizí připravenost nést osobní riziko (pokud se omezují na plnění zadaných úkolů, těžko mi někdo bude moct cokoliv vytknout). Systém se stává rigidní a neschopný reagovat na větší změny.

Druhý styl můžeme označit jako odborný. Je spojen s vývojem lidského poznání v jednotlivých oborech, podoborech a specializacích. Každá specializace má svůj „jazyk“ s plejádou odborných slov a výrazů, které jsou potřebné pro popsání příslušných jevů. Odborné vyjadřování je složité a pro laiky nesrozumitelné. Pro běžného člověka se tak většina oblastí lidského vědění dostala do oblasti víry – nemáme žádnou možnost si ověřit, že si odborníci nevymýšlejí – musíme jim prostě věřit. V desetiletích, kdy vládl „vědecký pokrok“, bylo na „odbornících“, aby kvalifikovaně rozhodovali. Nejpálčivěji to bylo možné pocíťovat ve zdravotnictví: O lidském zdraví a způsobu léčby rozhodovali výhradně doktoři. Pacient (za komunismu v pozici blízké výrobnímu prostředku) neměl právo o sobě rozhodovat s odkazem, že není schopen své zdravotní problémy i způsob léčby pochopit či posoudit. A řada doktorů s tímto postojem souhlasila. V podobném duchu bylo možné zaslechnout i v méně dávné minulosti odpovědi na otázky týkající se našeho církevního hospodaření – tomu mohou rozumět jenom ekonomové.

Reakcí je návrat k „přirozené“ komunikaci...

Reakcí na oba výše popsané způsoby komunikace a jejich zjevné nedostatky je styl, který se snaží vrátit pracovní komunikaci zpátky k běžnému způsobu vyjadřování, přece se můžou dorozumět i lidé s různým vzděláním a různými zájmy. A ono to jde: Během jedné generace se doktoři naučili vysvětlit složitou diagnózu i pacientovi se základním vzdě-

láním. Něco podobného jsem musel podstoupit i já: Vzpomínám si na šok, když mě jako začínajícímu konzultantovi (s předchozí vědeckou kariérou) řekli, že řešení velmi složitého problému mám vysvětlit tak, jako kdyby posluchač byl pětileté dítě. Není to vlastně nic nového – koneckonců, právě nejlepší vědci dovedli často velmi srozumitelnou zkratku vystihnout podstatu svých objevů. A vyšla najevo zajímavá věc: Spousta úředníků a odborníků se schovávala za fasádu úřednických obrátů a odborných slov a když se měli srozumitelně vyjádřit, ukázalo se, že se ve svých složitostech ztrácejí a sami nevědí, čeho vlastně chtějí dosáhnout! Ztratili schopnost malého dítěte nejen mluvit, ale i myslet jednoduše! S tímto, řekněme přirozeným způsobem komunikace se i do velkých organizací vrátila srozumitelnost a schopnost se dorozumět – jaký je náš sdílený cíl, čeho chceme dosáhnout.

Nevnímáme pouze rozumem

Všechny tři uvedené způsoby komunikace byly zaměřeny na předávání věcného obsahu – faktů, myšlenek, úkolů. Ale existuje také komunikace, kterou můžeme označit jako emocionální – navzdory všemu úsilí racionalistů posledních tří století člověk zůstává bytostí, která se rozhoduje velmi zřídka jen na základě racionálního vyhodnocení faktů. To platí i pro oblasti, které jsou hrdé na to, že emoce ze svého rozhodování vytěsnily – třeba rozhodování o finančních investicích nebo vznik velkých vědeckých objevů. Akademici na toto téma napsali v posledních 20 letech stohy knih (mimo-

chodem velmi racionálních). Způsob komunikace, zaměřený na emoce se nám zdá podezřelý. Obvykle nám naskočí představa manipulativní reklamy, která se nás přes city snaží přimět k nákupu, o který nestojíme. Brát při komunikaci v úvahu celou lidskou bytost je ale důležité – proto má často větší smysl osobní komunikace místo posílání emailů a nezřídka hraje rozhodující roli váha konkrétní osobnosti, která se nás snaží pro něco zaujmout, spíš než logika jejích argumentů.

Změna způsobu komunikace a práce v řízení ČCE může leccos odblokovat

Kam na této škále komunikačních a pracovních stylů zapadá ČCE? Obávám se, že z větší části přebýváme ještě ve světě úřednickém a odborném. Protože jsme postavili církevní řády a jejich dodržování a kontrolu na vrchol našeho způsobu vedení církve, zakrněla v nás (jako v instituci) schopnost zaměřit se na podstatné. Zmizela schopnost rozleztu, touha po volnosti a po vstupu do neznámých prostor i za cenu rizik. V době změn navíc chybí věcná a srozumitelná komunikace i v záležitostech, které jsou dobře rozmyšleny – jako je třeba právě přechod na samofinancování.

A jedno nadějně pozorování nakonec: kampaň „5 % a hlavu vzhůru“ je první a výborný příklad dobré emoční komunikace. Aniž by používala jakákoliv fakta, je působivá – zavane z ní na nás svěží vzduch a navíc ten věrohodný osobní apel Daniela Ženatého láká k následování!

Petr Štulc, presbyter sboru Praha-Jarov

CÍRKEVNÍ ŠKOLY

Neuvěřitelný první školní rok na Filipce

Společná cesta za poznáním

Brněnská evangelická škola Filipka má první školní rok za sebou. Druhého září 2019 jsme všichni společně vyrazili na dobrodružnou cestu

za poznáním. A protože nás už při našem startu provázela přízeň redakce Českého bratra a také laskavý zájem jeho čtenářů, považuji za svou ►

radostnou povinnost podat z této naší první cesty zevrubnou zprávu.

Osazenstvo Filipky tvořilo zpočátku 39 dětí a čtyři učitelky, vychovatel a dvě asistentky. Postupně se pak rozrostlo o další dvě děti a zejména o velkou řadu dalších dospělých: několik externích učitelů, družinové vychovatelky, asistenty do družiny a další. Děti ve věku první až čtvrté třídy byly rozděleny do dvou tříd – ve Žluté třídě se setkávalo 25 prvňáčků a druháčků a v Červené třídě 14 třetáčků a čtvrtáčků. Do organismu školy přibyli také lektori kroužků – podařilo se nám pro děti otevřít

rodiče právě do Filipky přivedli. Takových byla ve třídě asi polovina. Pro ně znamenal nástup do naší školy v dobrém smyslu šok: nezvoní se, neznámkuje, nejsou tu pravidelně domácí úkoly, natož poznámky a důtky. Učitel je kamarád, člověk, který je mi nablízku a doprovází mě. Děti také překvapil způsob vyučování – pracují v delších časových blocích (přibližně 70 minut) ve skupinách, učitel je jim pouze k dispozici, pokud potřebují pomoci. A osvojují si přitom i nutnost rozplánovat si práci, hospodařit s časem... Děti, které přišly z klasických škol, měly s přechodem na tento způsob práce

opravdu pestrnou nabídku celkem sedmnácti různých kroužků. Děti se mohly učit zpívat ve sboru, hrát na klavír, hrát divadlo, šachy, tvořit keramiku, bádat v přírodovědných oborech, v astronomii, šermovat s měkčenými meči a spoustu dalších zajímavých věcí.

Žáčci se do Filipky sešli z různých škol a začátky našeho spolubytí nebyly snadné – museli jsme společně najít a formulovat pravidla, která nám umožní žít ve vzájemné shodě a na cestě za poznáváním se také společně posunovat. Děti se na vytváření pravidel účastnily, přesto bylo pro některé obtížné naučit se je respektovat. Ve Žluté třídě to bylo dáno zejména tím, že většinu dětí tvořili prvňáčci, tedy děti, které se teprve seznamovaly s institucí školy a na všechno si musely zvykat.

Náročnější to bylo ve starší Červené třídě; pro řadu z dětí škola nepředstavovala nic moc dobrého, některé byly i školou traumatizovány, některé byly různě znevýhodněny, jinde se jim nedařilo. Proto je

veliké potíže: Dosud znaly jen nepřetržité řízení zvnějšku. Sama jsem si vzpomněla na slogan z devadesátých let – „nevědí, co s nově nabytou svobodou“. Naštěstí ve třídě pracují dva asistenti a další učitel, takže mohou dětem poskytovat intenzivní podporu. Pomohly nám i tzv. tripartity, tedy třídní schůzky, při kterých se setkává učitel s dítětem a jeho rodiči a společně probírají silné a slabé stránky žáčka. Každé dítě nakonec za pomoci rodičů vyplní a podepíše smlouvu, ve které zachytí aktuální hodnocení a plán vlastního zlepšování pro další období (tripartity probíhají třikrát ročně).

Během školního roku děti prošly mnoho inspirativních témat – jen namátkou – les, lidské tělo, advent, hrdinství a spoustu dalších. Velký důraz jsme kladli také na častý pobyt venku; máme rozlehlý školní dvůr, kromě toho jedenkrát týdně zařazujeme výuku mimo školu, nejčastěji v zahradě Evangelické akademie v Líšni nebo ve volné přírodě.

Jeden z vrcholů týdenního režimu, který děti zvlášť milovaly, byla pravidelná čtvrtěční návštěva bratra faráře Štěpána Hájka, který dětem zprostředkovával biblické příběhy.

Takto jsme tedy poněkud klopotně, ale přece jen úspěšně prošli prvním pololetím našeho prvního školního roku. Okolo Vánoc se už začaly projevovat první výsledky naší intenzivní práce; začínali jsme cítit, že patříme k sobě a je nám spolu dobře. V adventu mladší děti navštívily azylový dům pro matky s dětmi, kam přinesly různé dárky, třída starších si předsevzala šetřit z kapesného, a podařilo se jim tak vybrat větší obnos, který věnovali na dárky do Krabice od

vyrazilo dech více než samotné uzavření škol. Dobrá čtvrtina dětí se rozplakala a chmurná nálada se velice rychle rozšířila na celou třídu. Děti si začaly vyměňovat adresy a telefonní čísla a hned jsme naplánovali, že se budeme scházet přes internet, že zůstaneme co nejvíc pospolu.

A tak začal školní hodiny online, děti posílaly fotky toho, co doma vyrobily, paní učitelky dětem nahrávaly vzkazy. O Velikonocích jsme dokonce takhle oslavili i bohoslužby.

Většina dětí našla v rodinách podporu, kdo potřeboval, tomu jsme půjčili počítač. Našly se ale bohužel ojediněle i rodiny, které se nám k žádné spolupráci nepodařilo přimět.

bot. O Vánocích jsme potom uspořádali vánoční slavnost, na níž starší děti odehrály své první malé divadelní představení a poté jsme i s rodiči slavili krásné vánoční bohoslužby.

Hned po úplně prvním vysvědčení jsme se rozhodli pro odvážný podnik – třídní expedici na Pustou Rybnou. Vypravili jsme se (poprvé) celá škola vlakem na chalupu uprostřed Vysočiny. První školní rok nám však přetrhla událost, jakou nikdo z nás nepamatuje. Dozvěděli jsme se, že v rámci koronavirové infekce vláda zavírá všechny školy. Oběhla jsem všechny kolegy a ohromující novinu jim sdělila. Dohodli jsme se, že na závěr vyučování děti v jednotlivých třídách svoláme „na kruh“, kde se jim pokusíme citlivě vysvětlit situaci a oznámíme jim, že se musíme dočasně rozloučit.

Zúčastnila jsem se této zvláštní chvíle v Červené třídě. A tam se ukázalo něco, co nám doslova

Koncem května se školy konečně otevřely. Ačkoli byla docházka dobrovolná, vrátilo se 90 % dětí – doma zůstaly opravdu jen ty, které ze zdravotních důvodů nastoupit nemohly. Návrat byl ale složitý. Děti jsme museli učit novým přísným pořádkům, mytí a dezinfekce rukou, nošení roušek. Nejhuř nesly skutečnost, že jsme je rozdělili do patnáctičlenných skupinek, které se nesměly potkávat. Naštěstí máme na Filipce opravdu veliký dvůr, kde jsme postavili tři velké stany a už pátý týden se učíme na dvoře. Děti tak spolu mohou být aspoň na dálku. A můžeme si i společně zazpívat. Nakonec jsme tu prožili opět spoustu pěkných chvil.

A na dvoře oslavíme i závěrečné bohoslužby v náš první poslední školní den. Už se těšíme.

Ruth Konvalinková, ředitelka školy,

Foto: Ruth Konvalinková

Za vizí komunitní pastorage

Lidem, kterým pomáhá se společně pomodlit, je dost jedno, že nejsem členka žádné církve

Před jedenácti lety stála PhDr. Bohumila Baštecká, Ph.D. u zrodu nového studijního programu na Evangelické teologické fakultě Univerzity Karlovy. Program dnes nese název „Komunitní krizová a pastorační práce – Diakonika“. Po celou dobu svého pedagogického působení šla Bohumila Baštecká za vizí „komunitní pastorage“ a „duchovních pro terén“. Ve spolupráci se studenty, lidmi z praxe, kolegy akademiky – teology i neteology – vznikl moderní obor, který propojuje teologii s komunitní krizovou spoluprací, praxí s kritickou reflexí a lidmi s lidmi. Nyní z interního působení na fakultě paní doktorka odchází a těší se, jak její nástupci dodají oboru další energii a vtip.

Jak vznikl nápad vytvořit nový teologický obor na ETF? Neinspiroval tě k tomu tvůj muž, evangelický farář Bohumil Baštecký?

Ne. Ale doporučil mi to a umožnil. Bob byl pozvánkou do světa víry, velmi živým důvodem, proč si vážít teologie. Bez úcty k reflexi víry bych nemohla na ETF pracovat. Obor vznikl pragmaticky a moje působení v něm též. Ta pragmatická byla systémová a osobní. Univerzita Karlova má ve svazku sedmnácti fakult hned tři teologické. I to je myslím důvod, že teologické fakulty nemají dostatek studentů „čisté“ teologie. Všechny se proto snaží předkládat ještě něco jiného. ETF by tehdy nejraději akreditovala Diakoniku pod sociální prací. Nemohla to udělat, neměla lidi, a obor se tak dostal pod teologii. Pro školu to byl asi projev nouze, ale z mého po-

hledu šlo o obrovskou příležitost. Osobní pragmatická spočívala v tom, že jsme se s Bobem přestěhovali z Hodonína do Poděbrad, já byla zrovna na volné noze a přestávala jsem učit na Univerzitě Palackého v Olomouci. Když přišla nabídka z ETF, měla jsem pro ni prostor. Bylo to pro mě nové, zajímavé teologii, ráda jsem přijala.

Studijních programů, zaměřených na sociální problematiku, najdeme dnes celou řadu. Nabízí Diakonika něco, co jinde nemají?

Nabízí. Diakonika je zajímavá právě tím, že není zaměřena na sociální problematiku. Označení „sociální“ dnes nese významy společenských problémů, sociálního vyloučení, „socek“ na úřadech práce a dalších podobných rozdělovacích a vydělujících kategoriích. Diakonika vyznává rov-

nost, rozmanitost a vzájemnost. Klade otázku „Jak tu všichni budeme společně žít?“ a hledá na ni odpověď tam, kde vzniká – v nejistotě a konflikttech, v konkrétních situacích s konkrétními lidmi. V teorii se tomu říká transdisciplinární

přístup. Není zapotřebí někoho označovat, vydělovat a zachraňovat.

Pro koho je studijní program určen?

A odkud současní studenti přicházejí?

Komunitní krizová a pastorační práce je navazující magisterské studium. Předpokladem je mít ukončené bakalářské vzdělání. Studium je dnes hlavně kombinované, studenti Diakoniky studují souběžně se zaměstnáním. Hlásí se sem sociální pracovníci, psychoterapeuti, kazatelé, policisté, hasiči. Už samo společenství, které takto může vzniknout, je rozmanité. Studenti zakončují studium diplomovou prací a přibližně 25stránkovým, velmi konkrétním výstupem z reflektovaných mezioborových praxí, kde popisují a zasazují do souvislostí svoje působení ve vybrané organizaci.

Co jim studium může přinést?

To hlavní je způsobilost kritického myšlení. Srovnávat zdroje, získávat nadhled, zasazovat věci do souvislostí. Mezioborovost Diakoniky kritickému myšlení prospívá. Mimochodem, kritické myšlení je v době internetu tak důležitá občanská výbava, že v některých zemích najdeme kurzy kritického myšlení pro lidi s mentálním postižením.

Co dalšího se studenti mohou naučit?

Studium Diakoniky učí především vytvářet a podporovat prostředí vzájemné péče. To znamená řadu věcí: získávat nadhled a tvořivě zacházet s nejistotou, ptát se; rozumět hodnotám, tedy eticky, teologicky a transdisciplinárně myslet, ale také eticky vést lidi a týmy, spolupracovat v logice trojúhelníku dvojího přikázání lásky (Bůh – já – ty), rozumět člověku či společenství v jeho situaci, osvojit si mediální gramotnost, navrhnout situačně a kulturně přiměřenou pomoc. Také vnímat a promýšlet napětí mezi Boží všemocností a Boží dobrotou, mezi občanem a bližním, zranitelností a odolností, svobodou (autonomií) a solidaritou (péčí), kategorií a situací. Podporovat vzájemnost,

rovnost, důvěru a účast též v situacích životního nezdaru či neštěstí. Pomocí obřadů a slova spojovat lidi v situacích, které svou nepřízní spíše rozdělují. Činit to vše s nadějí, že Bůh se k naší snaze bude znát – abych citovala kolegy teology. Jednoduše se to dá vyjádřit jako „učit se komunitní pastoraci“.

Podnítila jsi teology, abyste společně promýšleli pojetí pastorační práce.

K čemu jste dospěli?

Právě k pojetí komunitní pastorace. Pár let to ale nevypadalo nijak idylicky. Naše „světská“ komunitní a krizová strana používala v Diakonice označení komunitní pastorace, aniž bylo jasné, jestli se k němu fakulta přihlásí a naplní je společně sdíleným obsahem. Od jara 2019

jsme se začali scházet a psát si – za teologii vy dva s Láďou Benešem, Petr Sláma a z plzeňské dále Karel Šimr, za komunitní stranu socioložka Hana Janečková a já za krize. Spolupracovala s námi též Anna Juráčková, absolventka Diakoniky, která zároveň už v Diakonice učí. A také kolegové Petr Jandejsek a Ondřej Fischer. Už proces sám byl odměna a výsledkem jsem nadšena. Šírím to všude možné, tak i tady: „Komunitní pastorace neboli pastorace spoluzití/m učí vytvářet a pěstovat prostředí vzájemné ►

péče při spolužití rozmanitých zájmových skupin i jednotlivců. Teologickým východiskem komunitní pastorace je Boží jednání pro lidi a v lidech; Kristův osvobozující Duch oslovuje, proměňuje a uschopňuje skupiny, společenství i jednotlivce. Komunitní pastorace pak znamená toto Boží jednání rozpoznávat, odpovídat na ně a podílet se na něm jeho sdělováním a sdílením.“ Tím jsme se přiblížili vizi „duchovních pro terén“ téměř na dosah. Velká úleva, hotovo.

Co je podle tebe podstatou diakonické práce?

Diakonika je pro mě profesí mostů a kladení otázek. To je obecná věta s velmi konkrétními dopady. Znamená důsledně spolupracovat a nevybírat si lidi podle toho, jestli se mi líbí oni či jejich názory a postupy. Prostě spolupracovat a vztahy, názory a postupy si vyjasňovat. Znamená také nenadhodnocovat praxi a být ostražitý vůči hlavnímu proudu. Vždy znovu praxi a zastávané postoje reflektovat a ptát se: Děláme dobře dobré věci? Proč zrovna tohle dobro jsme si z mnoha možných zvolili?

Na co jsi v souvislosti s Diakonikou nejvíce hrdá? A kde vidíš další potenciál programu?

Hrdá jsem na její životaschopnost, na to, že se mosty a otázky osvědčují. Dostala jsem k 65. narozeninám dar, který jsem si vůbec nedovedla představit: Život mi nabídl možnost pracovat na covidovém oddělení nemocnice. S premonstrátem Markem Drábkem, s nímž spolupracujeme v kurzu Nemocniční kaplan, jsme si řekli, že práce s těmito nemocnými nám jasně odpověděla na znepokojivou otázku: Kde je teď moje místo? S chutí jsem oživila svoje terénní dovednosti přímé a týmové práce, ovšem s vylepšeními, která učíme v Diakonice. Radost je, jak dobře to do sebe zapadá. Jeden příklad: Od začátku se obávám, že bude ostuda, když se absolvent Diakoniky nebude umět modlit. Teologové namítají, že ne všichni studenti jsou členové církve nebo křesťansky věřící atp. Já

na to, že jde o ETF a že je naše zodpovědnost vybavit duchovní pro terén základními teologickými znalostmi a schopnostmi. V nemocnici teď spolupracuji s paní kaplankou. U řady pacientů se můžeme zastoupit. Já s „jejími“ můžu samozřejmě mluvit i mlčet. A také se pomodlit – ještě štěstí, že umím Otčenáš. Nejsem členka církve. Ale lidem, kterým pomáhá se společně pomodlit, je to dost jedno.

Tedy pořád ještě v Diakonice postrádáš větší angažovanost teologů?

Ano – vyjdeme-li z definice Diakoniky, že jde o oblasti bádání a praxe, které propojují teologii s komunitní spoluprací za krizových podmínek, pak je asi nelze nepostrádat. Pokud se fakultní teologové začnou na studentky Diakoniky dívat jako na budoucí nemocniční, vězeňské, vojenské a diakonické kaplanky a začnou s nimi z tohoto

pohledu spolupracovat, mohlo by se něco důležitého stát. Nejen v Diakonice. Za velký úspěch pro Diakoniku proto například považuji, že jsi začala učit Rituály. Bavilo by mě být moucha na stěně a poslouchat vás, teology, jak budete do praxe převádět teologická východiska z definice komunitní pastorace. S vizí kaplanky, která umí v nemocnici či ve vězení vytvářet prostředí vzájemné péče. Není to myslím lehký úkol. Ko-

munitní a krizová část Diakoniky představuje dobrý základ občanské vzdělanosti a východisko pro působení v oblasti komunitní spolupráce, krizového řízení, ochrany obyvatelstva, psychosociální krizové spolupráce. Jak toto vše „pokřtí“ pastorační práce?

To zní jako výzva. Asi to není jen v moci jednotlivce.

Diakonika je z řady důvodů závislá na týmové spolupráci. Jde o meziobor, a tam je jednotlivec hloupý vždycky. Člověk bez druhých nemůže propojovat zdroje a vytvářet sítě. A také jde o působení v krizi, kde platí zásada mít partáka. Původně jsem si myslela, že fakulta, která se organizační kulturou podobá církvi, bude mít k týmům blízko. Teologie zná Pavlovu orgáno-

vou metaforu a církev se opírá o společenství. Postupně jsem zjišťovala, že kultura obou těles je spíše ochranná, tedy týmovosti nepřejí. Rozvine-li fakulta týmovost, myslím, že ji to skokem posune do 21. století. Pokud ne, Diakonika bude chřadnout.

Pro řadu lidí nebývá odcházení lehké. Ty jsi Diakonice zasvětila jedenáct let života. Co přeješ programu do budoucna?

Patřím spíš mezi lidi, kteří se bojí, že neodejdou včas. Diakonice přeji sdílenou vizi a radost ze spolupráce. A přítomnost Ducha, který si vane, kam chce.

*připravila **Tabita Landová,***

Evangelická teologická fakulta UK

Foto: respondentka

GENERACE

Květuška

Květoslava Pfannová 1935–2020

Rodina i sbor se 23. května 2020 v sněženském kostele a pak na místním hřbitově rozloučili s nejmladším dítětem farářské rodiny Antonína a Anny Balabánových Květoslavou.

Připomeňme si krátce její starší sourozence. Všichni měli společné to, že se narodili v čase otcovy duchovenské služby v Boratíně na Ukrajině. A také, že nikdo z nich nevstoupil do komunistického svazu mládeže.

- Milan (1929); dítě odmala dychtivé po nejnovějších poznatcích v oblasti filosofie a teologie, až neschopné setrvat na tradičních bohosloveckých pozicích. Na bohosloveckou fakultu v osmačtyřicátém ještě proklouzl, nepříjemnosti padesátých let si na něho ale v plné míře počkaly na pětépatákové vojně i později, po odnětí státního

souhlasu, když se stal zaměstnancem vodáren a kanalizací. Na budoucí bohosloveckou profesuru si pěkně počkal! Jeho příběh plný zvratů se uzavřel loni v lednu.

- Lydie (1931) s výrazným duchovenským zájmem se na teologii nedostala. Nikdy si však na nepřítel doby nestýskala. S manželem Jaroslavem Cejpm, který pro své nekonvenční postoje posléze skončil jako topič v kyjovském sídlišti, přivedli na svět pět dětí; péče o ně a kurátorství v kyjovském sboru ji k naplnění života dokonale stačily. S Lydií jsme se rozloučili v kyjovské modlitebně před dvěma lety.
- Daniel (1933) chtěl být společností prospěšný jako lékař. Avšak na tento vědní obor se pro- ►

věrovalo zvlášť důkladně, neboť víra a věda (prý) se přece vzájemně vylučují! Dána byl trpělivý a na třetí pokus už to vyšlo (se zúženou možností stát se jen dentistou). Po dalších třech letech s vrtačkou a dentistickými nástroji se přece jen dobral interny – směl prodlužovat život na ostravské dialýze lidem s nemocnými ledvinami, když sám tím neduhem trpěl a posléze, v roce 2004, i sešel.

- Nejmladší Květoslava (1935); příslušné gymnázium si dalo pozor, aby žákyni s takovým rodinným kádrovým profilem nepustilo dále. Není známo, měla-li ona sama za těchto okolností ambice k dalšímu studiu, rozhodně se tím ale netrápila. Řešení pro ni přišlo z jiné strany – najednou tu byla známost s čerstvě dostudovaným teologem Jaroslavem Pfanem. Nepocházel z ČCE; původně student filosofie, který se připravoval na doktorát, byl osloven kruhem věřících vysokoškolků a rozhodl se z filosofie přejít na teologii. Ve věcech lidského poznání byl zásadový; taktizování a uhýbání mu bylo cizí. Ostatně později ho najdeme mezi chartisty 77. Když Jaroslav poprvé navštívil Balabánovy, byl unesen: Květuškou, jejími rodiči i zábřežským sborem.

Svatba byla v roce 1959, možná dříve. Dvě různorodé náтуры: Květa věcná, praktická, do důsledků domýšlející, Jaroslav teoretizující (jeden z jeho přátel si při zmínce o něm neodpouštěl přívlas-

tek „zatracenej intelektuál“). Přivedli spolu na svět dva syny, Daniela a Miroslava, kteří nejenže si nezošklivili církev a víru, ale oba působí jako evangeličtí faráři. Jak veliký podíl na tomto vývoji věcí má Květuška, to vám nepovím, Ale jistě patrný a čitelný.

Přejeme pozůstalým potěšení ze slova Božího.

Ludvík Klobása

Za sestrou Libuší Křížovou

V pátek dne 12. června 2020 se uzavřela životní kniha vzácné sestry z Libštátu. Nezastávala sice žádné vyšší církevní funkce, ale pro sbor byla vskutku a bez nadsázky „kamenem úhelným“. Za mého působení v Libštátě se účastnila všech událostí, které se ve sboru konaly. Pro mou rodinu byla jakousi „dobrou vilou“. Děti seděly v její blízkosti a nijak nerušily bohoslužby, ač moje kázání je nemohla zajímat.

V neděli odpoledne jsme u Křížů často nacházeli azyl. Po bohoslužbách v Libštátě, Jilemnici a Lomnici jsem si zde, a jistě nejen já, rád odpočinul.

Se sestrou Křížovou jsme se s manželkou viděli naposledy po náhlém odchodu jejího syna Míly. Při kondolování řekla nezapomenutelnou biblickou větu – a nebyla to fráze: „Pán dal, Pán vzal.“ Bude me na ni vděčně vzpomínat. A jistě nejen my.

Jaroslav Nečas

ZAHRAŇIČNÍ POMOC

Pomáháme i za hranicemi

S Kristinou Ambrožovou a Erikem Siegelem o zahraniční pomoci

K rozhovoru jsme se sešli v době, kdy média popisovala bouřlivé dění na turecko-řecké hranici, kterou se snažily překročit davy migrantů. Turecko je prý dokonce k odchodu ze své země nutilo násilím. Pro Erika Siegl a Kristinu Ambrožovou jde o žhavé téma. Kristina stojí v čele diakonického Střediska humanitární a rozvojové spolupráce, Erik vede jeho zahraniční sekci. Oba působí ve středisku teprve krátce a diakonická práce, zaměřená na pomoc potřebným v zahraničí, je naplňuje.

Co se to na turecko-řecké hranici vlastně děje?

Erik Siegl (ES): V Turecku žijí asi 4 miliony uprchlíků a migrantů. Většina jsou Syřané, kteří utekli před krvavým konfliktem ve své vlasti, a Turecko jim poskytlo dočasný azyl. To například znamená, že mají bezplatný přístup k službám, jako je školství nebo zdravotnictví. Ostatním migrantům, z Iráku, Afghánistánu či Pákistánu, ale Turecko takové zabezpečení neposkytuje, a ani se k tomu nechystá. Oni se tedy logicky snaží dostat dál do Evropy, kde naději na získání azylu mají.

Ze zpráv z médií to ale působí, že turecké bezpečnostní složky ty lidi ze své země přímo vyhánějí.

ES: Plošně to tak asi nejde říct, to by jich bylo na hranicích mnohem víc. Turecko je dle všeho nyní

používá jako určitou formu nátlaku. S Evropskou unií má uzavřenu dohodu, že zamezí nelegálním přechodům ze svého území a Evropa se bude podílet finančně na podpoře syrských uprchlíků, a dokonce je bude v menším počtu přesídlovat. Cílem dohody z roku 2016 bylo zastavit masovou migraci do zemí EU z tohoto směru, a to se víceméně povedlo. Turci ale tvrdí, že Evropané svou část dohody neplní. Turecko je země velmi pohostinná a přátelská, nicméně ekonomická situace se tam v posledních dvou letech zhoršuje, a tím se vyostřily i postoje vůči tamním migrantům a syrským uprchlíkům. Turecká vláda má teď asi potřebu svým občanům předvést, že umí věci řešit rázně a že dovede přitlačit Evropu ke zdi.

Kristina Ambrožová

Ředitelka Střediska humanitární a rozvojové spolupráce. Předtím pracovala v nevládní organizaci YMCA v České republice na pozici zahraničního sekretáře.

Erik Siegl

Jako diplomat působil v Německu a Turecku. Je autor knihy *Vzdorující demokracie* o současném Turecku. Ve středisku vede zahraniční sekci.

Diakonie se snaží uprchlíkům pomáhat v zemích dále na východ – v Libanonu a Jordánsku. Jak se to daří? ►

Kristina Ambrožová (KA): Díky podpoře české vlády pomáháme lidem, kteří se v těch zemích ocitli v průběhu syrské války a žijí tam dlouhodobě. I osm, devět let. Konkrétně je to v Jordánsku v uprchlickém táboře Zátarí a nově také ve městě Zarká, kde jsme loňským rokem zřídili komunitní centrum. Dále pracujeme v Libanonu, v chudinské čtvrti Bejrútu, kde spolu žijí chudí Libanonci a syrští uprchlíci. Působíme též v údolí Biká, což je hned za syrskými hranicemi. Myslím si, že ta práce se daří v tom smyslu, že poskytujeme účinnou pomoc. Celkově by samozřejmě mohla být mnohem větší, ale na víc nám zatím prostředky nestačí.

Středisko humanitární a rozvojové spolupráce vzniklo v roce 2011. Jako jediné středisko Diakonie se věnuje humanitární a rozvojové práci v zahraničí. Převzalo také koordinaci pomoci při povodních v ČR, které se Diakonie věnovala od roku 1997.

Vy přímo v místě nepomáháte, pomoci spíše organizujete. Co konkrétně tedy vaše práce obnáší?

ES: V místech máme své partnerské organizace, což mohou být třeba nevládní organizace, komunitní centra či farnosti. Dalším naším partnerem je Světový luterský svaz, velká mezinárodní humanitární organizace. Pracovníci, kteří působí v týmech přímo v místě, formulují požadavky, co je v daném období nejvíce potřeba. Ty týmy jsou z velké části tvořeny domácími lidmi nebo i přímo lidmi z řad uprchlíků. Takže mají o situaci a potřebách nejlepší přehled. My v Praze pak napíšeme grantovou žádost, která většinou směřuje na české ministerstvo zahraničí, a staráme se o veškerou administrativu a kontrolu s tím spojenou. Aby to ale vše v praxi fungovalo, musíme se vzájemně dobře znát a důvěřovat si. Do zemí, kam česká vládní pomoc naším prostřednictvím míří, minimálně dvakrát ročně jezdíme na takzvané monitorovací návštěvy, což nám postupem doby dává větší kompetenci a porozumění. A samo-

zřejmě se snažíme i vysvětlovat smysl zahraniční pomoci u nás v Česku.

Jak to vysvětlujete? Obvyklá námitka zní: Proč pomáhat v zahraničí, když doma máme dost svých nevyřešených problémů?

KA: Je to vlastně věc rozhodnutí a Diakonie se tak rozhodla už před lety. Naše středisko vznikalo s tou myšlenkou, že nastal čas podívat se za naše hranice, kouknout se na to, jak se tam lidem žije. Když absolvujete cestu třeba do Libanonu, zjistíte-

te, že i ti nejchudší lidé u nás si žijí mnohonásobně lépe než většina syrských uprchlíků. Proto má smysl pomáhat i v zahraničí.

Proč jste se rozhodli pro práci v Diakonii? Co vás k tomu motivovalo?

ES: Diakonii jsem před svým nástupem moc neznal, ale zaujala mě pracovní náplň vedoucího zahraniční sekce. A líbila se mi také věcnost, s jakou Diakonie svou zahraniční pomoc prezentuje. Žádné zveličování nebo ploché „piár“. Po roce se mi tento první dojem potvrdil – panuje tu střizlivý a pravdivý přístup k práci. To mi velmi vyhovuje.

KA: Já stála před těžkým rozhodováním jestli odejít do soukromého sektoru, nebo jestli se mám v neziskové sféře pokusit o vyšší pozici, než na jaké jsem se tam dosud pohybovala. Diakonie nabízela místo ředitelky střediska. Rozhodla jsem se pro něj i proto, že jsem vyrostla v Čes-

kobratrské církvi evangelické a mám k ní osobní vztah. S ročním odstupem můžu říct, že jsem se rozhodla dobře. Ta práce má smysl.

**Co vás při práci v Diakonii povzbuzuje?
Z čeho čerpáte energii?**

ES: Z malých úspěchů. Je to třeba školka v uprchlickém táboře Zátari, kterou jsme společně se Světovým luterským svazem založili a provozujeme díky postní sbírce farních sborů Českobratrské církve evangelické. V letošním roce usilujeme o podobnou věc v Libanonu, jde

o školku v chudinské čtvrti města Bejrút. Také mě motivuje pracovní prostředí, které je v Diakonii přátelské.

Kdyby se vás začínající kolega ptal, na co si má dát při práci největší pozor, co mu poradíte?

ES: Nemít přehnaná očekávání toho, čeho lze naší práci dosáhnout. Bez realismu a střízlivosti se nutně dostaví zklamání.

Kde berete pro svou práci inspiraci, co vás posouvá dál?

ES: Potkávám mnoho zajímavých osobností. Třeba faráře v Libanonu, který vede svoji farnost, ale vedle toho je krizový manažer a dokáže věci velmi dobře organizovat. Taková lidé jsou inspirující. Nebo i ty, které podporujeme, ti dokážou žít někdy ve velmi těžkých podmínkách, prát se s nimi a přitom mít pozitivní přístup k životu. ►

Devět let války v Sýrii, osm let pomoci Diakonie

Válečný konflikt v Sýrii přes částečné uklidnění stále pokračuje. V důsledku toho

- 12 milionů Syřanů ztratilo své domovy. Polovina z nich prchla před válkou z vlasti.
- 5 milionů uprchlíků žije ve velmi nuzných podmínkách.
- Až dva miliony uprchlických dětí mají ztížen nebo znemožněn přístup ke vzdělání.
- Diakonie uprchlíkům ze Sýrie pomáhá od roku 2012 konkrétními projekty: V Jordánsku, v uprchlickém táboře v Zátari pomohla vybudovat mateřskou školku a komunitní centrum Peace Oasis pro mládež i dospělé (sportovní, hudební kroužky, pracovní kurzy). Součástí je i stíněné sportoviště a u mateřské školky dětské hřiště. Podobným způsobem funguje i komunitní centrum ve městě Zarqá, které zahájilo činnost loni.
- V Libanonu Diakonie pomáhá nejchudším rodinám, žijícím ve slumu na okraji Bejrútu a během zimy i v údolí Biká. Pomoc je hlavně materiální: potravinové poukázky, sunar, plenky pro malé děti. Pro nově příchozí je k dispozici sociální fond, ze kterého mohou čerpat prostředky na základní vybavení, jako jsou matrace, deky či kamna.

KA: Já bych určitě zmínila kolegy v našem středisku. Podporujeme se navzájem. A cítím silnou podporu z celé Diakonie.

Co se vám z vaší praxe vrylo do paměti? Jaký zážitek patří k těm nezapomenutelným?

KA: Neměla jsem žádné zkušenosti se zeměmi, kam naše pomoc míří. Ale hned na začátku svého působení v Diakonii jsem absolvovala dvě zahraniční cesty – jednu do Etiopie a jednu do Li-

banonu. A hlavně cesta do Etiopie, to byl zážitek, který mě připravil na všechny další cesty: Žádná veřejná doprava, internetové připojení, přitom osobní doprava plná aut, motorek a kol často naprosto kolabuje. I v hotelu v hlavním městě, který působí velmi honosně, vypínají během dne proud. A když vyrazíte mimo hlavní město, ocitnete se v ještě mnohem prostších podmínkách. Vyškolilo mě to. Lépe chápu, jak se žije lidem v zemi, kde neznají komfort, který my považujeme za naprosto samozřejmý.

Adam Šůra

POMOC PŘI POVODNÍCH

Odklidit všechno bahno

Diakonie se účastnila povodňové pomoci obcím v Olomouckém kraji

Humanitární základnu otevřela Diakonie v Rýmařově. „Ukázalo se, že rozsah škod je značný a postižené obce uvítají pomoc,“ říká Jarmila Dvořáková, vedoucí českého humanitárního oddělení Diakonie. „Když pomoc v te-

kteří sami na úklid nestačí. Diakonie svoji práci koordinuje s místní samosprávou, záchrannými složkami a dalšími humanitárními organizacemi, které v oblasti působí. V době vzniku tohoto textu dobrovolníci mířili do Šumvaldu a Oskavy, které patří mezi nejvíce zasažená místa. „Lidé tam pracovali na odklizení škod ve svých domácnostech už přes týden a docházeli jim síly. Často byli také bezradní a potřebovali poradit. Takovou povodeň tady totiž nikdo nikdy nezažil,“ dodává Jarmila Dvořáková. Vyslaní dobrovolníci jsou proškoleni v psychické první pomoci. Diakonie spolupracuje také s psychology hasičského záchranného sboru, i ti jsou schopni poskytnout odbornou psychologickou pomoc. Dobrovolníci intenzivně pomáhali celý víkend, v dalším týdnu pak podle potřeby. Diakonie v celé zemi provozuje šest humanitárních skladů s povodňovou technikou a dobrovolníky před nasazením důkladně školí, aby byli připraveni. Všichni, kdo chtějí při povodních pomáhat, se Diakonii mohou hlásit přes webový portál povodne.diakonie.cz.

Ivana Dingová, Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie

rénu ukončili hasičské sbory s těžkou technikou, nastoupili naši dobrovolníci. „Ti odklízejí bahno a nepořádek hlavně v domácnostech seniorů,

Diakonický šatník v Mostě

Všem, co shánějí něco na sebe a nechtějí v obchodě nechat půl výplaty, lze doporučit jedinečnou návštěvu Diakonického šatníku v Mostě, který provozuje diakonický Azylový dům pro ženy

a matky s dětmi v tísní. Oblečení a boty z druhé ruky zde pořídíte za neuvěřitelných 5 Kč za kus. Nabízí se oblečení všeho druhu a všech velikostí dle aktuální nabídky.

Adam Šůra

POSTNÍ SBÍRKA

Evangelíci jsou štědrí

Školka v Bejrútu obdrží přes půl milionu korun

Na diakonické zahraniční pomoci se prostřednictvím postní sbírky podílejí také všechny sbory Českobratrské církve evangelické. Postní sbírka se konala i letos, ovšem ve ztížených podmínkách celorepublikové karantény, při níž

podpoří provoz komunitní školky Tahaddi na okraji Bejrútu pro děti syrských uprchlíků a děti z chudých libanonských rodin. Školka jim poskytuje bezpečné a podnětné prostředí, kde si mohou hrát, osvojit si základy hygieny

se lidé ve sborech nemohli normálně scházet. Přesto se podařilo vybrat úžasnou částku – více než půl milionu korun (konečné číslo nebylo v době uzávěrky Českého bratra ještě známo). Jasně to ukazuje, že ani v těžké „koronavirové“ době církev nezapomněla na potřebné. Sběrka

a zdravého stravování, naučit se základy psaní, čtení a počítání. To vše jsou předpoklady pro to, aby mohly začít chodit do státní školy a získaly do života tolik potřebné vzdělání. Děkujeme za pomoc!

Ivana Dingová, Středisko humanitární a rozvojové spolupráce Diakonie

VEČEŘE PÁNĚ

Jeden kalich jako brána poznání

Posvátné tajemství

Otázka jednoho kalicha otvírá obecnější otázku vztahu rozumu a Božího zjevení. Při biblických výkladech patří dnes k dobrému tónu říct, že „Ježíš nabourával vžitě/dobové představy“. Ale obvykle jsou to představy těch před námi nebo představy někoho méně „osvíceného“, „zastaralé názory“. Pro nás už to hádanka, dilemma není. Ale právě přesvědčením, že dnes už je našemu rozumu přístupné všechno, se každá doba (naše i ta předchozí) uzavírá novému poznání. Jen pokud je před námi ještě nějaká hádanka, nějaké tajemství, můžeme se něco nového dozvědět.

Ježíš mluvil v podobenstvích, kterým, jak čteme v evangeliu, jeho posluchači většinou nerozuměli. Proč to samé neřekl přímo? Protože v podobenství, stejně jako u poezie, nejde oddělit formu a obsah. Jako když vysvětlený vtip přestává být vtipný. Protože podobenství jsou tajemství. Je nutné je nejdříve zažít, pak je teprve člověk může pochopit. Rozséváč, když vidí ztráty zrna, by měl dojít k rozumnému závěru, že nejlépe by nebylo nesít vůbec. Až při sklizni se ukáže smysl jeho počinání. Mnohonásobná úroda jednoho zrna ztráty bohatě nahradí. Až zpětně se to pochopí.

Tajemství

Večeře Páně byla od počátku správně pojmenována jako mysterion-sacramentum-tajina, což vše znamená tajemství. Sama slova ustanovení, složená skoro ze samých sloves (vzal kalich, vzdal díky, podal jim ho a pili z něho

všichni), mi zní jako podrobný návod k provedení, jaký se dává k činnostem, které člověk úplně nechápe, které zcela neovládá. Proto třeba církev opakovaně odmítla nahradit víno jiným druhem nápoje v severských krajích, kam se muselo víno neprakticky dovážet, případně jako plodina s obtížemi zavést (jako u nás). Tento podružný, ale blahodárný efekt vzešel právě

z toho, že respekt k formě obřadu předcházel jeho pochopení. Tajemství je třeba nejdříve zažít, teprve pak přináší nové plody.

Zážitek

Praxe jednoho kalicha může dnes těm, kdo ji zažijí, tedy ne že o ní jen přemýšlejí, ukázat něco,

k čemu by rozum ve svém omezeném rozhledu nedošel. Může třeba zvíkat dnešní dogma „bezpečnost především“, základní životní přesvědčení, které rozhodně nebylo vlastní všem časům; málo co jiného může být víc jen naše „dobová představa“. Konečně, v podstatě vše silné v životě s sebou nějaké reálné riziko nese – dospívání, manželství, rodičovství, přátelství, cestování, neotřelé myšlenky, nové vynálezy atd.

Co víc, praxe jednoho kalicha (a večere Páně dětem) je hráz proti kardinálnímu teologickému omylu, že člověk je především intelekt, a tělo je cosi zanedbatelného, ba škodlivého. Člověk byl v těle

stvořen (a bylo to dobré), v těle bude vzkříšen a tak zůstane navěky. I s tělem Bohu patří a v těle naplňuje jeho vůli. I veleduchovní Pavel tak ve svých listech stále opakuje „toužíme vás spatřit“. Bez riskantního lidského kontaktu není společenství. Kontakt pouze skrze média (ať listy na pergamenu, ať média sociální) se nutně časem změní v konflikt stále purističtějších myšlenek.

Tajemství jednoho kalicha nás vysvobozuje ze „sekuritářského“, pouze mediálně prostředkovaného světa. Z čehosi, co se časem může stát Orwellovým rokem 1984.

Tomáš Pavelka

K VÝCHOVĚ NAŠICH DĚTÍ

Církev – nebo skaut?

Dilema nejen prázdninové

Málo platné – skaut je pro křesťanskou výchovu dětí konkurence. I když možná ne tak docela! Skaut má totiž křesťanský základ. Vezměme si jen skautský slib. Tímto slibem se dítě zavazuje „sloužit nejvyšší Pravdě a Lásce věrně v každé době... duší i tělem být připraven/a pomáhat vlasti i bližním“. Slib může skaut ukončit dodatkem: „K tomu mi pomáhěj Bůh.“ A celá skautská výchova vede k věrnému a obětavému kamarádství, k tomu, že silný chrání slabého atd. To je křesťanský program. Mám radost z toho, že v poslední době český skaut silně roste. U nás v Pelhřimově je dnes dokonce obtížné dítě do skauta přihlásit, protože není dost vedoucích (ale připravují se).

Jenže pro církev jako organizaci skauting přirozeně konkurence je. Jít v neděli do kostela, na to člen oddílu nemá obvykle čas, protože je na výletě do přírody nebo podniká se skautem něco jiného. Ideální je, když se povede založit a vést dobrý křesťanský skautský oddíl – skautské věci

se sladí s programem, který dětem nabízí církev.

Církvi je ovšem víc a „konkurence“ mezi nimi je bohužel dosud někdy dost tvrdá. Ještě před 100 lety (ale i později) byla pro některé evangelíky katolická mše rouhavé modlářství a pro katolíky zase představovala těžký hřích návštěva evangelických bohoslužeb, nemluvě o účasti na naší večeri Páně. To je díky Bohu minulost. I katoličtí kněží dnes někdy zákazy svých biskupů prostě ignorují a ekumena „jede“. Leckde se dnes už duchovní různých církví pravidelně scházejí a dobře si rozumějí. Pro společného křesťanského skauta se tady otvírá prostor. Máte s tím už někde praktickou zkušenost? Podělte se o ni!

Prozatím je to bohužel většinou tak, že rodiče v neděli buďto vezmou dítě do kostela, nebo ho pustí či dopraví na skautskou sešlost. To se nedá lámat přes koleno. Zásada je nabízet, nenutit, nezakazovat. To by přineslo víc škody než užitku. Možná bychom si měli nějak „nevýslechově“ zjišťovat, proč nám konkrétní děti do skauta ►

utíkají z bohoslužeb nebo z nedělní školy a pomoci jim (i nám) hledat kompromis.

Napadá mě – a myslím, že to není zvlášť originální nápad, vlastně se to samo nabízí – pozvat někdy skauty v neděli do kostela, aby se tam mluvilo o skautu a křesťanství. Tématem kázání by mohl být třeba zrovna skautský slib a výklad by mohl být zaměřen k „hledání mos-

tů“. Některý skautský vedoucí by potom mohl pohovořit o tom, co pro něho osobně křesťanství znamená nebo jak uplatňuje křesťanské zásady v práci s dětmi. Když se na to připraví diskusí s duchovním, leckterý to snadno dokáže. Po bohoslužbách pak rozhovor s pohoštěním, s kytarou atd. Co vy na to?

Pavel Říčan, psycholog a teolog

POHLED STUDENTKY EVANGELICKÉ TEOLOGICKÉ FAKULTY

Moje víra, tvoje víra a společný prostor

K ekumeně patří také uznávání vzájemné různosti

Každý z nás něčemu věří. Přinejmenším, že po noci přijde nový den. Možná, že by vás napadlo ještě pár podobných případů. Pak už se pole naší víry rozbíhá po vlastních, osobitých cestách. Záleží na tom, kde, kdy, jak a s kým procházíme životem a jak se to vše, včetně genetické danosti, poskládá. Tato naše originálně vzniklá osoba dříve či později začne omezovat své učení nápodobou a jednoho dne vysloví památnou větu: „Já věřím, že...“ nebo „tomu fakt věřím“, případně „tomu teda nevěřím“. Ať chceme, či nechceme, staneme se postupně všichni lidmi věřícími, a také o své víře mluvíme a hájíme ji. A tím hned narážíme na první problém.

Ten druhý si myslí, často i tvrdí, něco úplně jiného než já. Otázka zní: Kdo má pravdu? Kdo z nás je tady hlupák? Co s tím? Možná nás napadne, že by bylo nejlepší ho nějak nenápadně odstranit, zavalit argumenty, zesměšnit. Vždyť já přece vím, o čem mluvím, svoji pravdu mám ověřenu a stojí na ní celý můj dosavadní život. Že má i ten druhý svobodu něčemu věřit a o své víře mluvit? A já snad ne?

Takto zjednodušeně a s trochou nadsázky bychom mohli uvést téma, jak je to v současné době s naší svobodou víry a svobodou projevu.

Naštěstí žijeme v příznivém časovém i zeměpisném pásmu, kde je toto právo ustanoveno v Evropské úmluvě o lidských právech a my bychom je měli respektovat.

Jako lidé tvoříme společenství, což klade na každého z nás velký nárok, a pokud se spolu o důležitých věcech máme domluvit, je důležité se naučit konstruktivně zvládnout konflikty, které kvůli různosti našich hodnot vznikají. Postmoderní a postsekulární doba je velká výzva k obratu pozornosti od materialisticky egoistického zaměření na sebe a vlastní blahobyť k udržitelnému rozvoji, k spolupráci, respektu a spiritualitě.

Současná doba s sebou přináší dříve nemyslitelnou realitu. Vedle sebe zároveň mohou existovat někdy zcela různé až protichůdné jevy, názory a skutečnosti. To klade velký nárok na naše chápání, orientaci, respekt i sebereflexi.

O schopnost domluvit se bychom měli usilovat zejména v rodině, která nyní nabývá mnohem různorodějších podob a vyžaduje často „každodenní vyjednávání“. Pokud je toto vyjednávání chápáno jako vyjednávání optimální svobody pro každého zúčastněného, jako prostor pro nejlepší uplatnění jeho kvalit, můžeme tuto schopnost brát jako pozitivní zkušenost, kterou lze využít

i v ostatních společenských skupinách, ve škole, na pracovišti, v církvi, či dokonce ve vztazích mezi národy.

Právě škola je výjimečný prostor pro důležitá současná témata, jako je kritické myšlení nebo otázky lidské spirituality. K základnímu vzdělání by měla neodmyslitelně patřit znalost toho, že jakékoliv násilí, ohrožení zdraví, vydírání, sociální diskreditace, snaha o izolaci, nátlak a manipulace jsou za hranicemi práva.

I v našich církvích je svoboda občas chápána v rámci přijatých interních regulí jako samozřejmost pro členy uvnitř, ale často končí na hranicích s jinou denominací. Zkuste se zamys-

let, zda neproklamujete náboženskou svobodu jen v případě, že ostatní přestoupí k vám, zda svobodu vyznávat u jiné církve nevnímáte jen jako svobodu se mýlit a být na cestě, která vede k té skutečně pravé víře (samozřejmě té vaší). K ekumeně neboli sbližování církví patří také schopnost vyjednávat, poznávat, propojovat v různosti.

Moje víra, tvoje víra a společný prostor je výzva pro každého z nás nalézt odvahu k dialogu, který budeme vést se zájmem o druhého, s respektem a odpovědností.

Ivana Blehová,

studentka Evangelické teologické fakulty UK

RECENZE

Středověk mého života

Všechno nejlepší. Máš před sebou.

Jak tak na ty svoje holčičky koukám, neodvedla jsem špatnou práci. Vyrostly z nich báječné mladé ženy. Teď tedy nastává čas, kdy bych se měla zase víc věnovat sama sobě. Nikdy mě nenapadlo, že mezi maminkou a babičkou je ještě nějaký časový prostor. Tenhle úhel pohledu mne opravdu zaujal. Najednou mi nepřišlo těžké pokusit se žít jinak. Třeba bych nemusela spěchat po práci hned domů, abych se starala o domácnost, “ uvažuje Hana Pinknerová ve své další knize.

V krátkých historkách reflektuje období středního věku. Je to krize? „No asi ano.“

Zve nás do své každodennosti. Reflektuje vaření, nakupování, zpěv ptáků na ulici, ježdění na koloběžce, péči o tchyni, rozvody kamarádek, vlastní manželství. Jak si najít jako manželé čas být spolu, jaká jsou jiná společná témata než děti? Jaké věci můžeme dělat společně? Jak odpovědět na výzvu, že manžel mě chce mít krásnou? Copak není hlavní ta krása vnitřní?

Autorka si také uvědomuje, jak důležité jsou kamarádky. Vědí o sobě, chodí na kávu či víno, rozesmrtňují se i rozveselují, drží spolu, pomáhají si. Někdy souhlasně přikyvují, někdy ale řeknou i nepříjemnou pravdu. Možná na tom něco je, že bych... měla zhubnout, více se hýbat, o sebe dbát.

Obyčejná lahvička voňavky. Vypadne na člověka ze šuplíku z ničeho nic. Vždyť ji dostala jako dárek, když se narodila její první dcera. Používala ji dlouho a stará známá vůně spustí vzpomínky. Do pokoje vejde už velká dcera, ucítí vůni a vybaví se jí, jak si brávala do postele maminčin šátek, když byly se sestrou samy doma. Šátek voněl jako maminka.

Autorka píše laskavě a s humorem, daří se jí poodkrývat minulé, ale neutápět se v nostalgii. Vůně uběhlých let nevyrchá, dává vůni i tomu, co očekáváme.

Jsou s dcerou na svatbě. Dychtivě obě sledují, co se vlastně děje. Však dcera se taky bude brzy vdávat. Maminka přemýšlí: „Pár slov, podané ruce, slib, výměna prstenů, polibek, podpisy a je to. ▶

Tak jednoduše je rodina o jednoho chudší a zároveň o jednoho bohatší. Kdo by chtěl přijít o své dítě? A kdo by nechtěl ještě jedno dospělé dítě navíc? Pokud rodič své dítě propustí, má šanci získat i to druhé. Co zadržím, to ztratím. Co pustím, to mohu získat... připomněla jsem si slova starého přísloví. Je to tak snadné, když se to netýká vás osobně...“

Kamarád bude mít narozeniny. Bude mu docela hodně, padesát pět. Co mu přát? Zdraví, pohodu? Všechno má nebo si to může koupit. Zdravý je celkem dost, navíc zdravě žije. Rodina je spokojena. Přát štěstí? Na to nikdo nemáme vliv. „Pokud věříme, že je před námi věčnost a že máme šanci ji strávit v prostředí, které nazýváme pracovně nebem, to nejlepší musí být ještě před námi, i když je nám přes padesát. V tom případě ono obligátní klišé ze všech barvotiskových přání není tak nudná a nerealistická fráze. Je to realita. Takže Pavle: Všechno nejlepší! Máš před sebou.“

Hana Pinknerová (1963) vystudovala pedagogickou fakultu. Žije v Brně a provozuje malé knihkupectví a galerii. Píše knížky, fejetony, působí ve více křesťanských médiích. Svým křesťanským pohledem na svět se netají. Někdy například potřebuje jít na dlouhou procházku, „aby prodiskutovala s Bohem, kdo vlastně je“. Nebojí se psát o tom, jak je pro ni důležité zvát Boha do svého života. Prosit, aby uzdravoval bolest, pomáhal odpustit.

Její počtem stránek nevelké knížky se dobře čtou. Asi hlavně ženám; několik knížek je také pro děti. Zdá se, že píše podle toho, ve kterém životním období právě sama je. Před více lety vyšla třeba

knihka fejetonů *Co Bůh šeptá maminkám*. Nebo knížka *Smím být něžná*. Nyní připravuje Karmelitánské nakladatelství knížku *Vůně prázdného pokoje*. Bude to o odpočívání a volném čase.

Poprvé a naposled. Většinou nám utkví, co děláme poprvé. První polibek od milovaného kluka. První pětka ve škole. První zaměstnání. První letošní jahody. Ale jak je to s tím „naposled“? Poslední jahody ani poslední pětku si nepamatujeme. „Poslední zaměstnání si asi uvědomím, protože už bude blízko k důchodu, ale nic osudového v něm nevidím. Poslední polibek si snad ani uvědomovat nechci. Chtěla bych vědět, že je poslední? Chovala bych se jinak, říkala bych jiná slova, dělala bych jiné věci, kdybych věděla? Nejspíš ano. Vědomí konečnosti dává člověku zároveň pokoru i křídla. Žít s tímto vědomím vyžaduje odvahu. Kéž bych ji měla.“

Lenka Ridzoňová

Hana Pinknerová: *Středověk mého života*, Praha, Karmelitánské nakladatelství 2015, 128 s.

Problém nefungujícího Boha člověka

Bůh neexistuje, ale je

Kniha německého katolického kněze Thomase Fringse (nar. 1960) nese název, který k ní nepochybně přitáhne mnohé potenciální čtenáře. *Bůh nefunguje, a proto v něho věřím*.

Inteligentní a vtipná publikace používá pro svůj název jednu z typických teologických vět, která má člověka zasáhnout na správném místě. Bůh neexistuje, ale je. Bůh není, ale děje se.

Bůh nebyl, protože je věčný. Tyhle a podobné premisy Thomas Frings jistě někdy sám četl a promýšlel. Soudím tak už podle toho, že jeho kniha, psaná lehkou, ale poučenou rukou, spadá do množiny současných textů, které zas o něco víc a lépe rehabilitují křesťanskou víru a Ježíšův vykupitelský příběh, jenž dostává ve veřejném životě církve tu a tam docela na frak.

Knihu o třech hlavních oddílech (Proč věřím; V co věřím; Jak věřím) skvěle přeložil Zdeněk Jančařík a pro Portál ji připravil Martin Bedřich. Pokud jste si někdy otázky týkající se víry a nevíry, církve a Boha, jeho nečinnosti, nebo naopak podivné a živelné aktivity položili a báli jste se se svým otázkami jít na faru, nebo je dokonce položit ve škole či veřejně, pak to Thomas Frings udělal za vás. V německé jazykové oblasti, která je nadto také protestantská a filosofická, má podobné tázání a pochybování svou tradici a nebývá považováno za diskvalifikující, spíš naopak. Přesto se Frings stáhl v posledních letech ze svého úřadu do ústraní, ne dvakrát veselý z toho, jak jeho církev nedokáže vést dialog o věcech, které dnešního člověka zajímají, a čelit krizím a výzvám tohoto světa. Panuje-li taková nespokojenost s církevním systémem v zemích, kde existuje demokracie, svobodná debata a právní řád, jak se asi mohou cítit čeští teologové, kteří prožívají to samé? Ostatně, koho jste kdy vedle velké čtveřice (Tomáš Halík, Marek O. Vácha, Ladislav Heryán a Zbigniew Czendlik) viděli, aby se z titulu svého duchovenského povolání vyjadřoval k neuralgickým bodům naší národní církve, potažmo celé společnosti?

Thomas Frings dělá svým „nefungujícím Bohem“ to nejlepší, co může mezi ještě se tážajícími lidmi dělat. Na jednotlivých etapách svého života, od dětství přes dospívání po rozhodnutí stát se knězem, ukazuje, že tím, kdo „nefunguje“, není Bůh křesťanské, chcete-li židokřesťanské tradice, ale sám člověk. Když se ptá, proč, v co a jak vůbec věří, vidíte, že kritickým dotazováním na Boha (proč jsi to, Bože, všechno dopustil?) dělá Bohu nakonec advokáta, a dobrého. Mají-li totiž lidé kolem vás i kdesi na druhé straně planety hlad, trou bídu s nouzí, trpí nemocemi, válkami, roz-

pady vztahů či ekologickými katastrofami, i jen běžnou reflexí zjistíte, že se to všechno děje vlastně vinou „nefungujícího člověka“. Na jeho otázku, zda by ses rozdělil s druhým o své jídlo, když tě tedy tak strašně šťve, že lidi hladoví, odpovídá tak, že možná popisuje kdekoho z nás: „Dovedeš si představit, že bys z toho něco daroval na hlad ve světě?“ „Copak jsem blbej?“ V lepším případě, naznačuje Frings, zahrnou křesťané tyto lidmi způsobené hrůzy do svých modliteb. V horším nad tím pak mávnou rukou. Vše je u Boha, tak co bych se s tím zlobil...

Německý kněz, jak plyne jeho přemýšlení, říká, v jakého Boha on a řada dalších lidí rozhodně nevěří, a naopak věří. S humorem odhaluje, jak roztrdné představy o Bohu, o církvi a teologii panují mezi jednotlivými křesťany jedné farnosti a jednoho kostela, kteří ani netuší, že většina z nich se už dávno vymkla půdorysu obecné církve, protože jejich víra je pavíra, protkaná netečností, lhostejností k druhým a pověrami. Kromě sociálních témat a různých variant proměny církve (vždyť proměna všech proměn se každý den děje na oltáři) mě zaujaly úvahy o lásce, a tedy hlavně o lásce člověka k druhému člověku, ne o „všelásce“ člověka k Bohu, v níž už – parafrázují Blaise Pascala – vám nezbude ani čas ani energie milovat kohokoliv jiného, včetně sebe samého. „Láska,“ píše Frings, „je stejně jako Bůh nedokazatelná – musí se v ni věřit... Láska vede k poznání, že existence milovaného člověka je pro druhého maximálním štěstím. Kdo usiluje jen o ukojení vlastních potřeb, nemusí se vdávat nebo ženit. Láska naopak usiluje o vztah. ►

Milovat někoho znamená pochopit důvod, proč Bůh stvořil člověka.“

Frings nevěří v Boha tyрана, který by zálibně čekal na naše škemrání a bavil se naším žebráním. Bohu dává smysl a a restauruje jeho nikoliv skutečnou, ale přece jen skutečnější, uvěřitelnější, důstojnější podobu. Nepotřebuje se zavděčit všem, a tak u něho nenajdete církevní piruety, jimiž by do církve lákal nerozhodnuté jako děti na cukrovou vatu. Mnoho jeho myšlenek přijmou čtenáři bez podmínek. „Nevěřím ze strachu nebo z nouze. Pokus o nevíru by byl u mě jen předstíráním. Až do dnešního dne žiji svůj život jedně s vírou v jednoho Boha.“ O některých z těch myšlenek s ním možná povedou vášnivé debaty, jako například o větě adresované obětem z 11. září: „A můj Bůh odpouští tento teror, byť se to těžko poslouchá těm, kteří tím terorem trpí.“ Nikdo neudělá chybu, když si tuto výjimečnou knihu přečte a začne nad ní dumat. Není to rádoby vtipné filosofování, které

jste už tolikrát slyšeli z kazatelen, a proto jste se už znovu neodvážili vstoupit. Není to ani rozsáhlejší kázání pro začátečníky a mírně pokročilé. Není to ani knižní obdoba amerického evangelikálního televizního buráčení. Jsou to úvahy hledajícího člověka, který duchovní jistoty, získané ve své rodině a výchově, musel ve svém životě vynést na vídrholec, aby zjistil, zda ob stojí před větrem a zemětřesením. Zdá se, že obstály. Domnívám se, že kniha nebude, tak jak je u nás pravidlo, v ryze církevním prostředí bestseller, neboť lidé mají rádi, když za ně někdo, ať Bůh, nebo někdo jiný, dělá Ordnung. Za svou ji přijmou spíš ti, kteří vidí život složitější, ale kteří někde ve skrytu duše věří, že „Bůh nefunguje, a proto v něho věřím“.

Zdeněk A. Eminger

Thomas Frings: Bůh nefunguje, (a proto v něho věřím), Praha, Portál 2020, 159 s.

Text byl původně napsán pro revue Souvislosti 1/2020.

Metal v kostele? Vážně?

Rady svému 21letému já

Milý čtenáři, rád bych ti představil knížku, kterou jsem přeložil. Jmenuje se *Vážně?!* a napsal ji roku 2015 americký kazatel Bob Beeman. V několika tematických kapitolách sepsal rady, které by byl rád poradil sám sobě, když mu bylo 21 let (v některých státech USA věk dospělosti).

Pastor Bob se od osmdesátých let věnuje službě pro křesťany, kteří se ochomýtají kolem metalové hudby. Z počátku to měli takoví lidé v Americe dost krušné. Vznikla dokonce kampaň, při které se různé spolky s církvemi spojily a společně proti rockové hudbě zakročily. Mladí lidé byli nuceni veřejně pálit své nahrávky, trika s kapelami, plakáty atp., což vedlo k tomu, že se nemalá část křesťanské mládeže rozhodla opus-

tit domov i své domovské církve. Velké skupiny mladých lidí pak jezdily na turné s křesťanskými kapelami jako Stryper, Whitecross atd. A jednou

mladí zavítali do městečka Torrance, ve kterém působil právě mladý kazatel Bob Beeman, který se rozhodl situaci těchto lidí nějak řešit. Jeho vlastní

sbor byl ovšem silně proti, a tak byl velice rychle zbaven pozice kazatele. Po nějaké době založil hnutí *Sanctuary*, orientující se na mladé křesťany, kteří mají sympatie pro rockovou hudbu. Dnes už lze mluvit o zavedené církvi evangelikálního typu, která má cca 40 sborů různě po světě (i v Evropě). A z toho společenství vychází také naše kniha.

Pastor Bob je protestantský kazatel s baptistickou tradicí. Z počátku měl snahu připravit své přívržence pro „misií mezi metalisty“. Tento apel však později uvadal, společenství prošlo fundamentální krizí. Dnes jde ale o vyzrálé křesťanské hnutí, které by se dalo řadit k post-fundamentál-

nímu evangelikálnímu křesťanství, opírajícímu se o metalovou hudbu.

Pastora Boba můžete sledovat na youtube, kde má svůj kanál s názvem PASTOR BOB DAILY!, ve kterém reaguje na otázky, které mu fanoušci píšou.

Díky velkorysé podpoře a pomoci Jana Keřkovského jsem knihu mohl vydat v nakladatelství Mlýn. A vy se tak můžete seznámit s překvapivými myšlenkami a postřehy člověka, který vede velice neobvyklý život a nebál se postavit za správnou věc.

Filip J. Boháč

Bob Beeman: Vážně!?

Jihlava, Mlýn 2020, 208 s.

POSLEDNÍ SLOVO

Díky za radost

Tento rok nezačal příliš radostně. V lednu nepřišel mráz, v únoru nebyl sníh, v březnu se objevily první případy nákazy koronavirem. Ale aspoň začalo pršet!

Kvůli nouzovému stavu se půlka republiky ocitla v nejhorší fázi mateřské dovolené. Celý den doma s dětmi, žádná kultura, sport, žádná možnost posedět s přáteli, pouze každodenní rutina od rána do večera. A k tomu donekonečna „home office“.

Za pár týdnů bylo většině lidí jasné, že sedět pořád doma není tereno a že tři roky mateřské bez možnosti občasného odpočinku v práci nejsou tak docela výhra. Přišlo se i na to, že učit nemůže každý (jak se v našem národě traduje) nebo že šití může být celostátní zábava s vyšším posláním.

Po počátečním šoku, když se ten určitý režim zaběhl, se i u nás doma vytvořil prostor pro zábavu a malé radosti. Z hlavního města jsme se odklidili na vesnici, kde jsme se synem skoro denně absolvovali několik kilometrů na koloběžce, kole nebo pěšmo. Od našeho příjezdu se totiž v tamním lese zabydleli skřítky, kteří pečují o pramen poto-

ka, odklízejí padlé stromy, u srubu mají domeček a hlavně... musíme je chodit pravidelně kontrolovat, jestli se o všechno dobře starají. Kdybychom jen seděli doma a koukali na pohádky na počítači, ohrozil by se tím chod celého lesa. Což pochopil i můj čtyřletý syn.

Na kopec za lesem jsme museli chodit, abychom z jeho výšky viděli na silnici, po které jezdí auta. Ta je třeba sem tam počítat, aby se zjistilo, jestli není silnice přetížena. Na počítači jsou sice autíčka taky, ale tohle je prostě lepší, takže jdeme! A mimochodem – neříká se, že sousedovy slepice jsou "škaledý", ale "vopelichaný", králíci se neplaší, k sudům s vodou se nechodí, písek se nehází z pískoviště a na střechu maríngotky se neleze... uf.

Jakmile bylo všechno zkontrolováno a zajištěno, odebral se hlavní kontrolní orgán do postele k poslechu pohádek o mašinkách. Někdo toho nejvyššího pana železničáře a kouzelníka Zababu dozorovat musí.

A já jsem si mohla konečně na chvilku sednout; k počítači, rozbalovat asi tak 30 emailů od studentů nebo kolegů a opravené je posílat zpět. ►

Bylo mezi nimi i pár takových, které mě zrovna nepotěšily. Vstáváte-li ráno v 5:50, pracujete jako kuchařka, uklízečka, učitelka, vychovatelka, trenér, zahradnice, stavební dozor a animátor, jsou kolem půlnoci vaše rozlišovací schopnosti nebo schopnost zvládat emoce na bodu mrazu.

Zavolala jsem proto své bývalé kolegyni Ljubě. Je jí 86 let a má za sebou šedesátiletou praxi ve školství a pytel životních zkušeností. Ještě dnes je ve škole žádána, a to nejen na suplování, protože ona je prostě nepostradatelná. Staříčká měla velkou radost. „Ahoj, Maličká, Pavletko! To mám radost, že voláš!“ Krásně jsme si popovídaly, Ljubě mě rozesmála na celé kolo, svým humorem mě vrátila zpátky na trať a udělala mi velkou radost. Ještě víc mě potěšily její paměti z učitelské praxe,

kteřé mi emailem zaslala jiná, mladší kolegyně. Dala jsem se do čtení hned, jak to šlo. Bylo to ne-skutečně poutavé. Chvillemi k slzám dojemné, nad jinými pasážemi jsem zase brečela smíchy. Nešlo se odpoutat. Jídlo na plotně se připalovalo, syn se cpal čokoládou na střeše maringotky poté, co úspěšně poplašil všechny slepice i králíky v okolí, ale stálo to za to!

Kdysi jsem četla rozhovor s jedním farářem, který byl kvůli těžké nemoci dlouhodobě upoután na lůžko. Když se uzdravil, přehodnotil svůj do-savadní postoj k práci s trpícími lidmi. Shrnul to zhruba do této věty: „Trpící lidé často nepotřebují žádná moudra nebo rady. Oni se většinou chtějí jen zasmát.“

Pavla Hájíčková

Evangelický měsíčník

ČESKÝ BRATR

vydává Českobratrská církev evangelická

REDAKČNÍ RADA

šéfredaktorka: Adéla Rozbořilová
redaktorka: Jana Plíšková
členové: Jiří Hoblík, Jiří Hofman,
Jan Kirschner, Ondřej Kolář,
Tomáš Pavelka, Jaroslav Pechar,
Lenka Ridzoňová, Adam Šůra

NA OBÁLCE

Foto Daniela Ženatá

REDAKČNÍ UZÁVĚRKA

zářijového čísla 9/2020 je 23. 8.

DISTRIBUCE PRO

ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

elektronicky a ve zvukové podobě: Diakonie ČCE,
Klimentská 18, 110 05
Praha 1, tel.: 222 316 306,
732 324 956
e-mail: szp@diakonie.cz

TISKNE

OPUS v.d.i.
Janáčkovo nábřeží 1075/27
150 00 Praha 5

ČASOPIS

(ev. č. MK ČR E810), vychází 12x ročně, jednotlivá čísla 30 Kč
roční předplatné 350 Kč
do zahraničí 900 Kč
sponzorské 600 Kč
Informace o předplatném podá,
objednávky rozšiřuje
(i do zahraničí) redakce.

ADRESA REDAKCE

Jungmannova 9, p. p. 466,
111 21 Praha 1,
tel.: 224 999 236,
e-mail: ceskybratr@e-cirkev.cz,
www.e-cirkev.cz
/ Co děláme / Média /
Církevní tisk / Český bratr

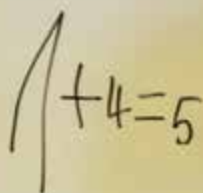
www.ceskybratr.cz

- listovací aplikace
- audioverze
- řazení podle rubrik
- odkazy na jednotlivé příspěvky

ISSN 1211-6793

V roce 2020 se Český bratr věnuje ctínostem. V září přichází na řadu jemnost/přívětivost.

Naše práce není
žádná jednorázovka.

$$1 + 4 = 5$$

Provázíme děti i dospělé
tak dlouho, jak je
potřeba.

Budte u toho s námi a staňte se
pravidelnými dárci Diakonie.
www.diakonie.cz/darci

Diakonie
Českobratrská církev evangelická

Celocírkevní odbor mládeže pořádá

VENITE:
PROŽIJ A POUŽIJ

ZÁŽITKOVÝ KURZ PRO MLÁDEŽNÍKY

2.- 4. 10. 2020 v Brně

 **ČESKOBATRCKÁ
CÍRKEV
EVANGELICKÁ**

**Přihlašování
a informace:**

venite.evangelnet.cz/prozij-a-pouzij

Českobratrská církev evangelická pod záštitou starosty města Vsetína pořádá

SJEZD (NEJEN) EVANGELICKÉ MLÁDEŽE

VSETÍN • 25.–28. 9. 2020

4DENNÍ

KONEC? ZAČÁTEK!

PŘEDNÁŠKY

Jan Keřkovský
Marta Židková
studio Objektor
Pavel Ruml
Eliška Havelková
Petr Sláma
15minutovky

SLAM POETRY

Anatol Svahilec
Bohdan Chrástil

WORKSHOPY

taneční
fotografický
komiks
biblická dílna
Pastoral Brothers

KONCERTY

Safenat Paneach
Oops
Filip Boháč
vážná hudba

DALŠÍ PROGRAM

divadlo
sport
hra po městě
zpívání
bigbítové bohoslužby
modlitby Taizé
PUB & PUB quiz
čajovna

PONDĚLÍ

dobrovolnický den

sjezd2020.cz

JIŽ PO TŘICÁTÉ